30-31 (1388) 31 iyul - 13 avqust 2025-ci il

İQTİSADİYYAT

www.iqtisadiyyat.com

Həftəlik iqtisadi, ictimai-siyasi, müstəqil qəzet | Qiyməti razılaşma yolu ilə | Qəzet 1999-cu ildən çıxır

"ŞUŞA MEDİA FORUMU ARTIQ ƏNƏNƏVİ XARAKTER ALIB"

"Şuşa Media Forumu artıq ənənəvi xarakter alıb. Ümid edirəm ki, bu adət-ənənə davam edəcək və vaxt keçdikcə qonaqların sayı artır, daha çox coğrafi əhatə var". Bu fikirləri Prezident İlham Əliyev III Şuşa Qlobal Media Forumunda çıxışında deyib. Dövlətimizin başçısı bildirib: *"Bütün bunlar göstərir ki, açıq müzakirələrə böyük ehtiyac var, müzakirələr açıq mühitdə aparılmalıdır. Biz nəinki media icmasının gündəliyinə, o cümlədən qlobal gündəliyə aid məsələləri müzakirə etməliyik".*

"AZƏRBAYCAN EKOLOJİ BAXIMDAN ÇOX DÜZGÜN MÖVQE SEÇMİŞ ÖLKƏDİR"

"Bizim qlobal iqlim gündəliyinə verdiyimiz töhfəyə gəldikdə düşünürəm ki, Azərbaycan ekoloji baxımdan çox düzgün mövqe seçmiş ölkədir". Bu fikirləri Prezident İlham Əliyev III Şuşa Qlobal Media Forumunun iştirakçıları ilə görüşdə səsləndirib. *"Biz kömürdən istifadə etmirik. Biz elektrik enerjisini istehsal edirik. Biz hidroelektrik enerjisindən istifadə edirik. O cümlədən Günəş enerjisinin istehsalına başlamışıq. Bizim bununla bağlı nəhəng enerji sərvətlərimiz var. Bizim artıq xeyli investisiya müqavilələrimiz imzalanıb".*

"BİZİM ETİBARLI TƏRƏFDAŞ İMİCİMİZ VAR"

"Xüsusilə də Qarabağ münaqişəsi başa çatandan sonra sabitlik və təhlükəsizlik, inkişaf üçün perspektivlər daha aydın və genişdir. Yəni, bağlantı layihələrinin təşviqi baxımından bu, mühüm amildir". Bu barədə Prezident İlham Əliyev III Şuşa Qlobal Media Forumunun iştirakçıları ilə görüşündə bildirib. Qonşularla xoş münasibətlər olmadığı təqdirdə ölkənin tranzit ölkə ola bilməyəcəyini vurğulayan dövlətimizin başçısı qeyd edib: *"Biz burada qonşularımızla deyil, qonşularımızın qonşuları ilə də yaxşı münasibətlərə malik olmalıyıq. Bu sahədə də aktiv diplomatik fəaliyyət aparılır və bizim etibarlı tərəfdaş imicimiz var. Son 10 il ərzində biz etimad qurmağa çalışmışıq. Biz nümayiş etdirməyə çalışmışıq ki, ölkəmiz etibarlı tərəfdaşdır və sözümüzün imzamız qədər dəyəri var. Bu günə qədər də bu, məhz belə olmuşdur".*

"BU GÜN CƏNUB QAZ DƏHLİZİ MAKSİMAL HƏCMDƏ FƏALİYYƏT GÖSTƏRİR"

"Yeni məkanlar üçün biz interkonnektorlardan istifadə edirik. Ancaq əsas boru kəməri tam həcmdə doludur". Bu sözləri Prezident İlham Əliyev III Şuşa Qlobal Media Forumunun iştirakçıları ilə görüşündə söyləyib. Dövlətimizin başçısı deyib ki, genişlənmə üçün bizim əlavə maliyyə vəsaitinə ehtiyac var. *"Ona görə Avropa institutları bunu nəzərə almalıdırlar və siyasətlərində dəyişiklik etməlidirlər ki, biz əlavə vəsait cəlb edə bilək. Bu şəraitdə bu gün bizim üçün artıq tamamlanmış kimi görünən bir məsələ yenidən inkişaf etdirilə bilər"*, - deyə Prezident əlavə edib.

"ABŞ-LA GÜCLÜ TƏRƏFDAŞLIQ MÜNASİBƏTLƏRİNİN DƏSTƏKLƏNDİYİNİ GÖRÜRÜK"

"İndi biz ABŞ-la güclü tərəfdaşlıq münasibətlərinin dəstəkləndiyini görürük. Biz Vaşinqtondan müsbət mesajları alırıq, o cümlədən Azərbaycanın da buna mesajları çox müsbətdir. Bizim tərəfdaşlığımızın çox zəngin tarixi var". Bu barədə Prezident İlham Əliyev III Şuşa Qlobal Media Forumunun iştirakçıları ilə görüşündə bildirib. *"Biz Prezident Trampın Cənubi Qafqazda gedən proseslərdə fəal iştirak etdiyini görürük. O, Ermənistanla Azərbaycan arasında uzunmüddətli münaqişənin tamamilə aradan qaldırılması üçün böyük iş görür. Düşünürəm ki, gələcəkdə biz daha çox xoş xəbərləri eşidəcəyik"*, - deyə dövlətimizin başçısı vurğulayıb.

"ZƏNGƏZUR DƏHLİZİNİN POTENSİALI İLKİN MƏRHƏLƏDƏ 15 MİLYON TON YÜK SƏVİYYƏSİNDƏ QİYMƏTLƏNDİRİLİR"

"Biz Zəngəzur dəhlizinin potensialını ilkin mərhələdə 15 milyon ton yük səviyyəsində qiymətləndiririk. Ermənistan və İranla sərhədimizin qovuşuğuna qədər dəmir yolunun tikintisini demək olar başa çatdırırıq. Yəqin ki, bir ildən az müddətdə, bəlkə də gələn ilin yazında bu dəmir yolunun Azərbaycan hissəsi tikilmiş olacaq". Bu sözləri Prezident İlham Əliyev III Şuşa Qlobal Media Forumunun iştirakçıları ilə görüşdə deyib. *"Zəngəzur dəhlizinin reallaşması mahiyyət etibarilə Şimal-Cənub dəhlizinin başqa istiqamətini açacaq. Təkcə hamının haqqında danışdığı bir istiqamətə - Rusiyadan Azərbaycan vasitəsilə İrana, Rəştə deyil, həm də Şərqi Zəngəzur və Zəngəzur bölgəsinin digər hissələrindən İrana, oradan da Türkiyəyə. Bu, yük axınının həcminin artırılması üçün böyük perspektivlər açır"*, - deyə dövlət başçısı qeyd edib. **O, deyib:** "Ermənistan Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı prosesi bundan sonra da bloklasa, onun nə vaxtsa tranzit ölkəyə çevrilmək şansı sıfra yaxınlaşır. Təəssüf ki, son beş ildə Ermənistan tərəfində heç bir iş (Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı – red.) aparılmayıb. Bu məsələ qəsdən gündəmdən çıxarılır. Belə olan halda, Ermənistanın nə vaxtsa tranzit ölkəyə çevrilmək şansı sıfra yaxınlaşır. Əgər onlar bu prosesi əngəlləməkdə davam etsələr, düşünürəm ki, nəinki bu gün düşdüyü nəqliyyat təcridində, həm də müəyyən dərəcədə siyasi təcrid vəziyyətində olacaqlar"

"BİZİM QƏLƏBƏMİZ GÖSTƏRİR Kİ, ƏDALƏT VAR, SADƏCƏ, ONA NAİL OLMAQ LAZIMDIR"

"Bizim ədalətli və qəti Qələbəmiz göstərir ki, ədalət var, sadəcə, ona nail olmaq lazımdır. Onu qazanmaq üçün isə gündəlik çalışmaq və Qələbəni hər gün yaxınlaşdırmaq tələb olunur. Xüsusən əgər son qərar səndən asılıdırsa, həyatını ona həsr etməlisən. Bu, (Qələbə - red.) yalnız belə olan halda baş verə bilər". Bu fikirləri Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev III Şuşa Qlobal Forumunun iştirakçıları ilə görüşdə çıxışında qeyd edib. Cəmiyyətin konsolidasiyasının ən mühüm amil olduğunu diqqətə çatdıran dövlətimizin başçısı əlavə edib: *"Belə bir konsolidasiya Prezident, Ali Baş Komandan kimi mənə mənəvi güc verdi. Əmin idim ki, cəmiyyət və xalq mənim arxamda duracaq. Bu, yəqin ki, həlledici amillərdən biri idi".*

"İQTİSADİ ƏMƏKDAŞLIQ TƏŞKİLATININ DAHA GÜCLÜ VƏ DAHA EFFEKTİV OLMASINA EHTİYAC VAR"

Bunu Prezident İlham Əliyev III Şuşa Qlobal Media Forumunun iştirakçıları ilə görüşündə deyib. "Əlbəttə ki, biz ölkələrin potensialını bilirik. Onların bir qismi ikitərəfli tərəfdaşlıq formatını daha fəal, digər qismi isə daha zəif dəstəkləyir", - deyən dövlətimizin başçısı bildirib ki, Azərbaycan çoxtərəfli tərəfdaşlıq formatını dəstəkləyir. *"Düşünürük ki, Azərbaycanın səyləri yüksək dəyərləndiriləcək. İndi Azərbaycan sədr kimi öz öhdəliklərini yerinə yetirir. Əminəm ki, bu iş də uğurlu nəticə verəcəkdir"*, - deyə Prezident əlavə edib.

"BİZ İNDİ BEYNƏLXALQ SƏHNƏDƏ DAHA FƏALIQ"

"Biz indi beynəlxalq səhnədə daha fəalıq. Bizim müxtəlif ölkələr arasında vasitəçilik səylərimiz bu fəaliyyətin yalnız bir hissəsidir". Bu fikirləri Prezident İlham Əliyev III Şuşa Qlobal Media Forumunun iştirakçıları ilə görüşündə səsləndirib. Dövlətimizin başçısı əlavə edib ki, biz beynəlxalq ictimaiyyətin fəal üzvüyük və fərqli beynəlxalq iştirakçılarla güclü münasibətlərimiz var. Düşünürük ki, bu əlaqələr ən azı daha geniş səpkidə regional məsələlərin həllində daha mühüm, daha əhəmiyyətli rol oynaya bilər.

"BİZİ TƏNQİD EDƏNLƏRİN XARİCİ BORCU ÜDM-İN 100 FAİZİ QƏDƏRDİR VƏ ONDAN DA ARTIQDIR"

"Biz güclü ölkəyik, güclü iqtisadiyyatımız var, xarici borcumuz ÜDM-in 6,9 faizini təşkil edir. Əlbəttə ki, kim bizi tənqid edir, onların məhz xarici borcu ÜDM-in 100 faizi qədərdir və ondan da artıqdır". Bu sözləri Prezident İlham Əliyev III Şuşa Qlobal Media Forumunun iştirakçıları ilə görüşündə söyləyib. *"Biz yoxsulluq səviyyəsini 5 faizə salmışıq, Fransadakı göstərici bundan da çoxdur"*, - deyən dövlətimizin başçısı mövcud reallığın bundan ibarət olduğunu vurğulayıb. "Bu, bizim torpağımızdır. Bu, bizim həyatımızdır. İstərdik ki, Azərbaycan xalqına da eyni hörmətlə yanaşsınlar. Açığı, biz Avropa mətbuatında Azərbaycanla bağlı rəyə təsir etmək səylərinin boş vaxt itkisi olduğunu görüb, bu işdən əl çəkmişik".

“Cənubi Qafqaz sabit məkan olacaq”

“Cənubi Qafqaz sabit məkan olacaqdır. Bizə sabitlik, təhlükəsizlik lazımdır”.
Bunu Prezident İlham Əliyev III Şuşa Qlobal Media Forumunun iştirakçıları ilə görüşündə söyləyib.
Cənubi Qafqazın əsrlər boyu qan tökülmə, toqquşma, işğal məkanı olduğunu, Qafqaz xalqlarının çox əziyyət çəkdiklərini xatırladan dövlətimizin başçısı qeyd edib: “Ona görə də kifayətdir. Biz artıq sülh şəraitində yaşamalıyıq”.

“Azərbaycan və Ermənistana razılığa gəlməkdə kömək etmək səylərinə görə Prezident Trampa minnətdarıq”

Bu barədə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev III Şuşa Qlobal Forumunun iştirakçıları ilə görüşündə bildirib.
Dövlət başçısı qeyd edib: “Onun (ABŞ Prezidenti - red.) beynəlxalq təhlükəsizik üzrə daha qlobal məsələlərlə məşğul olmasına baxmayaraq, Cənubi Qafqazdakı şəraiti də özünün diqqət mərkəzində saxlayır. Əlbəttə, onun qələbəsi bir çox səbəbdən Azərbaycanda bizi çox sevindirir. Təbii olaraq, arzulayırıq ki, o, işini sona çatdırsın, “Vaşinqton bataqlığı”na gəldikdə, onu dibinə qədər qurutsun”.

“Biz xarici investorları enerji sektoruna cəlb edirik”

“Aparıcı beynəlxalq şirkətlərlə yaxşı təmaslarımız var. Onların bir çoxu ilə investor kimi işləyirik”.
Bu sözləri Prezident İlham Əliyev III Şuşa Qlobal Media Forumunun iştirakçıları ilə görüşündə söyləyib.
“Biz böyük beynəlxalq qruplar vasitəsilə sərmayələr yatırırıq. Biz, eyni zamanda, xarici investorları enerji sektoruna cəlb edirik”, - deyə dövlətimizin başçısı əlavə edib.

“Azərbaycan ilə Çinin ticarət həcminin artırılmasına dair böyük planları var”

Bu barədə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev III Şuşa Qlobal Forumunun iştirakçıları ilə görüşündəki çıxışında bildirib.
Dövlət başçısı vurğulayıb: “Hazırda bunun üçün böyük potensial mövcuddur. Artıq Çinin bir çox şəhərindən Azərbaycana və Azərbaycan vasitəsilə Qərbə konteyner qatarları yola salınır. Onların sayı ildən-ilə, həm də onlarla faiz həcmində artır. Düşünürəm ki, yaxın vaxtlarda bu, dəfələrlə artırılacaq”.
Prezident İlham Əliyev qeyd edib ki, Azərbaycan əvvəldən ÇXR Sədri Si Cinpinin “Bir kəmər, bir yol” təşəbbüsünü dəstəkləyib və öz tərəfindən ölkə ərazisində müvafiq nəqliyyat-logistika infrastrukturu hazırlayıb.
“Çin şirkətləri Günəş elektrik stansiyaları layihələrinin reallaşdırılmasında podratçı qismində fəal iştirak edir. İnvestor şirkətlərin satın aldığı Günəş panelləri Çin istehsalıdır. Bu yaxınlarda biz həm də Çin şirkətləri ilə yaşıl - Günəş və külək enerjisi istehsalı sahəsində əməkdaşlığa başlamışıq. Artıq müvafiq sazişlər imzalanıb və zənnimcə, bu da bizim qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığımıza yaxşı əlavə töhfə olacaq”, - deyə dövlətimizin başçısı əlavə edib.

Bərpa olunan enerjinin qoyuluş gücü 2 min meqavata çatdırılacaq

“Azərbaycanda 2027-ci ilin sonuna bərpa olunan enerji sahəsində 2 min meqavata qədər qoyuluş gücü olacaq”.
Bu sözləri Texnika və Texnologiyalar üzrə Bakı Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzində təşkil olunan “Bərpa olunan enerji qurğu və avadanlıqlarının istismarı” üzrə Mükəmməllik Mərkəzi və emalatxanalarının açılış mərasimində Bərpa Olunan Enerji Mənbələri Dövlət Agentliyinin direktoru Cavid Abdullayev deyib.
Onun sözlərinə görə, bərpa olunan enerji sahəsində görüləcək işlərin birinci mərhələsi 2027-ci ildə başa çatacaq. İkinci mərhələnin 2030-cu ilə qədər bitməsi planlaşdırılır.

Energetika Nazirliyi elektromobillik strategiyası hazırlayıb

“Hazırda Energetika Nazirliyi tərfindən elektromobillik strategiyası hazırlanıb”.
Bu sözləri Texnika və Texnologiyalar üzrə Bakı Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzində təşkil olunan “Bərpa olunan enerji qurğu və avadanlıqlarının istismarı” üzrə Mükəmməllik Mərkəzi və emalatxanalarının açılış mərasimində Bərpa Olunan Enerji Mənbələri Dövlət Agentliyinin direktoru Cavid Abdullayev deyib.
“Artıq bu strategiya dövlətə təqdim olunub və danışıqlar aparılır”, - deyə direktor qeyd edib.

Banklar ticarət və xidmət sektoruna 4,2 milyard manat kredit ayırıb

Bu il iyulun 1-nə Azərbaycanda fəaliyyət göstərən banklar və qeyri-banklar tərəfindən ticarət və xidmət sektoruna qoyulmuş kreditlərin həcmi 4,2 milyard manata çatıb.
Bu barədə Trend Azərbaycan Mərkəzi Bankından (AMB) məlumat əldə edib.
Məlumata görə, bu göstərici aylıq müqayisədə 24,3 milyon manat və ya 0,6%, ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə isə 86,1 milyon manat və ya 2,1% çoxdur. Qeyd edək ki, hesabat dövründə Azərbaycanda real sektora kredit qoyuluşu üzrə kredit portfeli 30,2 milyard manat, vaxtı keçmiş kreditlərin həcmi isə 527,4 milyon manat təşkil edib.
Bu da ümumi kredit portfeli üzrə aylıq müqayisədə 43 milyon manat və ya 0,1%, 2024-cü ilin eyni dövründəki göstərici ilə müqayisədə isə 3,2 milyard manat və ya 12% artım deməkdir.
Eyni zamanda, vaxtı keçmiş kreditlərin həcmi isə aylıq ifadədə 19,1 milyon manat və ya 3,8%, ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə isə 75,7 milyon manat, yaxud 16,8% artıb.

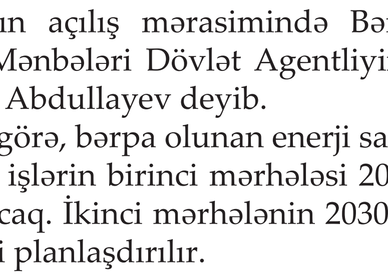

Prezident Rusiya ilə Aİ arasında yaranmış təbii qaz böhranına münasibət bildirib

Prezident İlham Əliyev III Şuşa Qlobal Media Forumunun iştirakçıları ilə görüşündə Rusiya ilə Avropa İttifaqı arasında yaranmış təbii qaz böhranı ilə bağlı fikirlərini bölüşüb.
Dövlətimizin başçısı bununla bağlı qeyd edib: ***“Onlar (Avropa İttifaqı – red.) Rusiya qazından imtina etmək niyyətindədir. Biz bunu heç vaxt nəzərə almamışıq. Biz heç bir halda Rusiya ilə rəqabət aparmağa çalışmamışıq. Hətta Rusiya Avropaya 150 milyard kubmetr qaz nəql etdiyi dövrdə belə. Biz heç vaxt öz xidmətlərimizi Rusiyanın qaz təchizatına bir alternativ kimi təklif etməmişik. Biz sırf kommersiya maraqları əsasında fəaliyyət göstəririk. Bizim enerji siyasətimiz biznes məqsədli olub. Biz bunu heç vaxt siyasiləşdirməmişik, heç bir zaman qazın həcmini azaltmamışıq”.***

Azərbaycan Prezidenti qəzaya uğrayan AZAL təyyarəsi ilə bağlı sualı cavablandırıb

Prezident İlham Əliyev III Şuşa Qlobal Media Forumunun iştirakçıları ilə görüşündə qəzaya uğrayan AZAL təyyarəsi ilə bağlı sualı cavablandırıb.
Dövlətimizin başçısı bildirib: ***“Təəssüf ki, biz Rusiya rəsmilərindən heç bir cavab almamışıq. Artıq bu hadisədən yeddi ay keçib. Bizim üçün hər şey aydındır, nə baş verdiyini bilirik. Biz bunu sübut edə bilərik və bilirik ki, Rusiya rəsmiləri də məsələdən xəbərdardırlar. Onlar da nə baş verdiyini gözəl bilirlər. Sual olunur: niyə görə onlar (Rusiya tərəfi — red.) analoji halda hər bir qonşunun etməli olduğu hərəkəti etmədi? Bizim tələbimiz təbii idi - Rusiya tərəfi öz günahını etiraf etsin, təyyarəmizi vuranlar cəzalandırılsın, qəzada həlak olmuş və yaralanmış şəxslərin ailələrinə, eləcə də AZAL-ın təyyarəsinə görə təzminat ödənilsin”.***

“Fransa ilə Yeni Kaledoniya arasında baş verən hadisə tarixi presedentdir”

“Düşünürəm ki, Fransa ilə Yeni Kaledoniya arasında baş verən hadisə bir tarixi presedentdir. Mənə elə gəlir ki, bu, həmin əhvalatın sonu deyil, başlanğıcıdır”.
Bunu Prezident İlham Əliyev III Şuşa Qlobal Media Forumunun iştirakçıları ilə görüşündə bildirib. ***“Bizim neokolonializmlə bağlı mövqeyimiz tam aydındır və bu məsələ heç bir ikitərəfli gündəliyə bağlı deyil”,*** - deyən dövlətimizin başçısı vurğulayıb ki, Qoşulmama Hərəkatının sədri kimi Azərbaycan sədrliyinin ilk ilindən başlayaraq dekolonizasiya, müstəmləkə olan ərazilərin müstəqilliyə və ədalətə qovuşması, eləcə də beynəlxalq təşkilatların qəbul etdiyi qərarların icrası ilə bağlı səyləri dəstəkləmiş və təşviq etmişdir.

“Qarabağ və Şərqi Zəngəzur artıq cənnətin kiçik bir parçasıdır”

“Buraya (Azad olunan torpaqlara – red.) qayıdan insanların sayı artır və bundan sonra daha sürətlə artacaq. Çünki biz birinci dörd ildə daha çox infrastruktur layihələri ilə məşğul idik. Onların əsas hissəsini demək olar ki, bitirmişik. Bütün Qarabağ və Şərqi Zəngəzur dairəvi elektrik şəbəkəsi ilə artıq təmin edilib. Azərbaycanın ənənəvi elektrik təsərrüfatına da qoşulub”.
Bu sözləri Prezident İlham Əliyev III Şuşa Qlobal Media Forumunun iştirakçıları ilə görüşündə söyləyib. Dövlətimizin başçısı deyib ki, infrastruktur layihələrinin əksəriyyətini başa çatdırandan sonra daha böyük vəsait yaşayış evlərinə istiqamətləndiriləcək. Dünən Xocalı rayonunun iki kəndinə insanlar qayıdıb. Artıq keçmiş köçkünlərin yaşadıqları yaşayış məntəqələrinin sayı 18-ə çatıb.
“Böyük Qayıdış” Proqramının artıq reallaşdırıldığını xatırladan Prezident bildirib ki, bunun mərhələləri olacaq və aydan-aya, ildən-ilə qayıdan vətəndaşların sayı çoxalacaq. Qarabağ, Şərqi Zəngəzur dirçələcək. ***“Böyük Qayıdış”ın əvvəlində mən demişdim ki, biz bu bölgəni cənnətə çevirəcəyik, artıq cənnətin kiçik bir parçasıdır. Burada öz gözlərimizlə görürük”,*** - deyə dövlətimizin başçısı vurğulayıb.

bp bərpa olunan enerji sahəsində peşə bacarıqlarının inkişafına dəstək verir

bp öz Azəri-Çıraq-Günəşli, Bakı-Tbilisi-Ceyhan, Şahdəniz və Cənubi Qafqaz Boru Kəməri layihələrindəki tərəfdaşları ilə Azərbaycanda bərpa olunan enerji texnologiyaları sahəsində bacarıqların inkişafına yönəlmiş transformativ bir peşə təhsili layihəsini uğurla başa çatdırıb. Bu təşəbbüs bp və tərəfdaşlarının ölkədə təhsilə və dayanıqlı inkişafa dəstək öhdəliyinin bir hissəsidir.
Layihədə məqsəd peşə təhsili alan tələbələrin və bu sahədə ixtisaslaşan müəllimlərin sürətlə inkişaf edən bərpa olunan enerji sektorunda fəal iştirakı üçün onları lazım olan bilik və praktiki bacarıqlarla təmin etməkdir. Layihə iki əsas komponentdən ibarətdir: Bərpa olunan enerji üzrə tədris emalatxanalarının yaradılması. Bu məqsədlə biri Tikinti və Quraşdırma İşləri üzrə Bakı Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzi, digəri isə Texnika və Texnologiyalar üzrə Bakı Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzi üçün olmaqla, ümumilikdə iki tam təchiz olunmuş, müasir bərpa olunan enerji emalatxanası yaradılıb.
bp-nin Xəzər regionu üzrə vitse-prezidenti Bəxtiyar Aslanbəyli Azərbaycanın peşə təhsili sistemi və bərpa olunan enerji sektoru üçün uzunmüddətli töhfələr verəcək bir layihəni uğurla başa çatdırmaqdan çox məmnun oldğunu bildirib: "İnanırıq ki, bu layihə tələbələrə bərpa olunan enerji texnologiyaları sahəsində praktiki bacarıqlar qazanmaq, müəllimlərə isə tədrisin keyfiyyətini artırmaq üçün dəyərli imkanlar yaradır. Ən önəmlisi isə odur ki, layihə gənc mütəxəssislər arasında dayanıqlı iqlim savadlılığını və ekoloji məsuliyyəti təşviq edərək Azərbaycanın enerji keçidi üçün ixtisaslı işçi qüvvəsinin formalaşmasına töhfə verir".
Layihə “World Skills Azerbaijan” İctimai Birliyi tərəfindən həyata keçirilib. 2024-cü ilin may ayında başlanmış və 2025-ci ilin iyul ayında başa çatmış bu layihənin ümumi dəyəri 322000 AZN (təxminən 189400 ABŞ dolları) təşkil edib.

BƏƏ şirkəti ilə logistika sahələrində əməkdaşlıq müzakirə edilib

Azərbaycanla "Abu Dhabi Ports Group" şirkəti arasında gəmi nəqliyyatı, gəmiqayırma və logistika sahələrində əməkdaşlıq müzakirə edilib. Bu barədə rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat naziri Rəşad Nəbiyev "X" sosial şəbəkə hesabında paylaşım edib. ***"Dünyanın aparıcı ticarət, logistika və dənizçilik şirkətlərindən olan "Abu Dhabi Ports Group"un nümayəndələri ilə görüş keçirdik. Görüş zamanı şirkətlə gəmi nəqliyyatı, gəmiqayırma və logistika sahələrində əməkdaşlıq imkanlarını müzakirə etdik"***, - deyə paylaşımda qeyd edilib.
Qeyd edək ki, "Abu Dhabi Ports Group" Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin paytaxtı Əbu-Dabidə yerləşən dövlətə məxsus bir logistika, liman və ticarət şirkətidir. Bu qrup "Abu Dhabi Developmental Holding Company" (ADQ) tərəfindən idarə olunur və BƏƏ-də və daha geniş bölgədə ticarət və logistikanın inkişafında mühüm rol oynayır.

БЕЛАРУСЬ: ГОСТЕПРИИМСТВО БЕЗ ГРАНИЦ

Беларусь – страна с древней историей и богатыми традициями, прекрасной природой и удивительной архитектурой, промышленными гигантами и хорошо развитым сельским хозяйством, уникальной кухней и гостеприимными людьми.
Беларусь расположена в центре Европы на пересечении многих международных маршрутов.
Столицей Республики Беларусь является город Минск. Минск – это один из старейших городов в Европе.
Климат в Беларуси умеренно континентальный, здесь нет резких перепадов температур, сильных морозов и удушающей жары. Ливни, ураганы и другие экстремальные погодные явления случаются крайне редко.
Современная культурная жизнь Беларуси динамична и разнообразна. В стране проводится множество художественных, музыкальных, театральных выставок и кинофестивалей.
Беларусь развлекает своих гостей всевозможными мероприятиями. Здесь вы можете посетить театральный форум или фестиваль народной культуры, побывать на празднике, посвященном древним ремеслам или национальной кухне под открытым небом, принять участие в средневековой реконструкции.
Особое внимание следует уделить национальной кухне. Национальная кухня Беларуси имеет многовековую историю. На её развитие и становление повлияли как климатические условия, так и географическое положение страны на перекрестке западной и восточной культур, крупнейших мировых религий.
Кроме того, в Беларуси каждый из двенадцати месяцев года посвящен определенному виду туризма: религиозный туризм-январь, промышленный туризм-март, экологический туризм-сентябрь. Благодаря такому новаторскому подходу, каждый гость нашей страны помимо открытия удивительных достопримечательностей, может посетить различные тематические мероприятия, проходящие в каждом уголке Беларуси. Посетив страну в разные месяцы года, вы не застанете ее одинаковой.
Историческое наследие Беларуси издавна привлекает людей со всего мира. Если вы хотите окунуться в атмосферу средневековой Европы, прогуляться по залам, где когда-то звучал звон мечей, и почувствовать дыхание истории, тогда вам непременно стоит посетить Мирский замок – один из самых впечатляющих памятников архитектуры Восточной Европы.
Этот величественный замок, включённый в список Всемирного наследия ЮНЕСКО, находится в самом сердце Беларуси и манит

туристов своей загадочной красотой, легендами и уникальной атмосферой.
Мирский замок был основан в начале XVI века и с тех пор пережил нашествие эпидемий, войн, смену эпох. Сегодня он открыт для туристов, а его мощные стены, высокие башни и роскошные интерьеры переносят гостей в эпоху рыцарей и аристократии.
Замок представляет собой уникальное сочетание различных архитектурных стилей. Готические стены и башни, ренессансные арки и элементы барокко создают неповторимый облик, который завораживает с первого взгляда.
Мирский замок окутан тайнами. По преданиям, в его подземельях до сих пор спрятаны сокровища известного во всем мире княжеского рода Радзивиллов, а в ночной тишине можно услышать шёпот призраков.
Еще одним, не уступающим в популярности замком является Несвижский замок.
Этот шедевр архитектуры, окружённый живописным парком и наполненный духом величия, считается одной из самых красивых достопримечательностей Беларуси.
Замок сочетает элементы ренессансной утончённости и барочной роскоши, создавая неповторимый облик. Величественные залы с

лепниной, старинной мебелью и картинами напоминают дворцы Франции и Италии.
Несвижский замок – это не только музей, но и центр культурной жизни, входящий в список Всемирного наследия ЮНЕСКО.
Здесь проходят рыцарские турниры, балы, концерты классической музыки, а в тёплое время года организуются театрализованные экскурсии, где можно увидеть, как жили князья древности, где когда-то проходили званые ужины и дипломатические встречи.
Экологическое разнообразие и природные чудеса являются неотъемлемой частью Беларуси.
Если вы мечтаете увидеть первозданную природу Европы, прогуляться среди тысячелетних дубов и встретить величественного зубра, то Беловежская пуща – место, которое стоит посетить.
Беловежская пуща – это остаток древнего леса, который когда-то покрывал всю Европу. Здесь можно увидеть могучие дубы, возраст которых достигает более 500 лет. Эти деревья – настоящие живые памятники истории.
Пуща является домом для самой большой популяции европейского зубра – могучего лесного гиганта, который считается символом Беларуси. В специально оборудованных вольерах туристы могут увидеть этих величественных животных вблизи.
Этот уникальный национальный парк является самым древним лесным массивом Европы и входит в список Всемирного наследия ЮНЕСКО.
Еще одной природной достопримечательностью Беларуси является Ельня. Ельня – это крупнейшее в Беларуси верховое болото, старше египетских пирамид, образовавшееся ещё в эпоху ледников. Сегодня оно занимает более 20 000 гектаров и состоит из системы чистейших озёр и бескрайних моховых полей. Здесь природа осталась такой, какой была тысячи лет назад.
Для туристов в Ельне оборудованы специальные деревянные настилы, которые позволяют безопасно гулять по болотам, наслаждаясь их загадочной красотой.
Ельня – это идеальное направление для любителей природы, фотографов и просто людей, ищущих необычные пейзажи.
Во всем мире белорусы славятся своим бережным отношением к героям. Одним из символов мужества и памяти, который стоит посетить, является Брестская крепость – это место, где оживает память о героизме и стойкости. Этот монументальный комплекс в Беларуси известен на весь мир благодаря своей роли во Второй мировой войне. Посетители крепости могут узнать о героической обороне 1941 года, когда небольшой гарнизон несколько недель сдерживал натиск превосходящих сил врага.
Брестская крепость погружает посетителей в атмосферу тех дней, рассказывая реальные истории солдат и мирных жителей, оказавшихся в эпицентре войны.
Посещение Брестской крепости – это возможность прикоснуться к истории, пройти по улицам, где разворачивались одни из самых драматичных событий XX века. Брестская крепость – это огромный исторический ансамбль с массивными каменными стенами, арочными воротами, фортами и подземные казематами, хранящими атмосферу военного времени, в которых представлены подлинные артефакты, оружие, фотографии и личные вещи солдат.
Беларусь знаменита своими промышленными гигантами и удивительными технологиями.
Белорусский автомобильный завод (БЕЛАЗ) – это настоящий символ инженерного мастерства и промышленной мощи Беларуси.
Завод известен во всём мире благодаря выпуску крупнейших карьерных самосвалов, включая рекордные 450-тонные машины с высотой колес, достигающей размеров трехэтажного дома.
Для туристов БЕЛАЗ – это уникальная возможность увидеть, как огромные детали соединяются в единую конструкцию, а мощные двигатели оживляют гигантов грузоперевозок, почувствовать себя водителем самого большого самосвала в мире с помощью современных интерактивных симуляторов.
Если вы хотите побывать в самом сердце Европы, попробовать себя в роли древних ремесленников, прикоснуться к уникальным промышленным чудесам, ощутить весь колорит и самобытность белорусского народа, приезжайте в Беларусь.
В нашей стране гармонично переплетаются формировавшиеся веками традиции, природное богатство и современный опыт.
У нас всегда рады гостям и мы знаем, как их удивить. Здесь каждый путешественник непременно найдет для себя то, ради чего он отправился в путь.

(пресс-релиз Посольства Беларуси в Азербайджане)

Азербайджан сыграл ключевую роль в сближении Израиля и Турции - посол

"Считаю, что Азербайджан сыграл ключевую роль в сближении Израиля и Турции".
Об этом на брифинге по случаю завершения своей дипломатической миссии заявил посол Израиля в Азербайджане Джордж Дик.
По его словам, в Азербайджане прошли важные встречи между официальными лицами Израиля и Турции, которые способствовали взаимопониманию и снижению рисков недопонимания между сторонами.
"Уверен, что Азербайджан не только может, но уже играет важную роль в решении ряда региональных вопросов, в том числе и на Ближнем Востоке", - отметил посол.
Он выразил благодарность Правительству Азербайджана за усилия по организации подобных встреч. *"Пользуясь случаем, хочу поблагодарить азербайджанские власти за создание условий для таких переговоров. Это позволяет нам укреплять диалог и улучшать взаимопонимание между странами региона"*, - подчеркнул Джордж Дик.
В завершение он отметил растущую международную роль Азербайджана: *"Это символизирует, что Азербайджан - не просто страна Южного Кавказа. Он все активнее включается в процессы на Ближнем Востоке. Считаю, что Азербайджан способен внести позитивный вклад, рассматривая Южный Кавказ и Большой Ближний Восток как взаимосвязанные регионы"*, - добавил дипломат.

США и ЕС заключили новое торговое соглашение

США подписали новое торговое соглашение с Европейским союзом.
Об этом заявил президент США Дональд Трамп после встречи с председателем Европейской комиссии Урсулой фон дер Ляйен, которая состоялась в Шотландии.
Согласно заявлению Трампа, в рамках достигнутых договорённостей ЕС согласился закупить у США энергоресурсы на сумму 750 миллиардов долларов, а также инвестировать дополнительно 600 миллиардов долларов в американскую экономику.
По его словам, соглашение позволит ЕС избежать 30-процентных пошлин. Вместо этого США введут 15-процентную пошлину на товары из ЕС, включая автомобили. В свою очередь, Брюссель обязуется открыть свои рынки для американской продукции, установив нулевые пошлины на ряд товаров.

Рассмотрены возможности стимулирования взаимных инвестиций между Азербайджаном и Туркменистаном

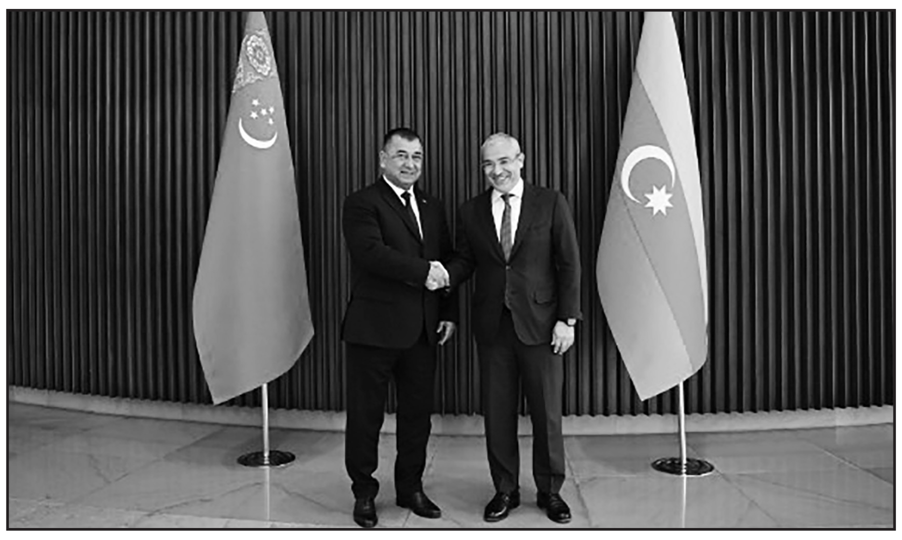

Об этом говорится в публикации на странице министра экономики Азербайджана Микаила Джаббарова в соцсети X.
"Укрепление стратегического партнерства Азербайджана и Туркменистана создает широкий потенциал для интенсивного развития экономических отношений. Мы с заместителем председателя Кабинета министров Туркменистана Нокергулы Атагулиевым сопредседательствовали на 8-м заседании Совместной межправительственной комиссии по сотрудничеству между Азербайджаном и Туркменистаном в экономической и гуманитарной сферах. Подчеркнув успешные результаты совместной деятельности, мы рассмотрели возможности стимулирования сотрудничества и взаимных инвестиций в сферах бизнеса, торговли, энергетики, транспорта, промышленности и сельского хозяйства", - отмечается в публикации.

ЦБА обсудил итоги полугодия и стратегические приоритеты сектора

В Центральном банке Азербайджана (ЦБА) состоялась встреча с руководящими лицами банков, входящих в расширенный состав президиума Ассоциации банков Азербайджана.
Об этом говорится в публикации на странице председателя ЦБА Талеха Кязимова в соцсети X.
Было отмечено, что в ходе встречи были широко обсуждены показатели деятельности и тенденции развития банковского сектора в первом полугодии текущего года.
Также состоялся обмен мнениями с руководителями банков по стратегическим приоритетам на предстоящий период и другим важным вопросам повестки дня сектора.

Европа предупреждает Украину: «Компромисс невозможен»

В Еврокомиссии в контексте предстоящего голосования в Верховной Раде законопроекта, который гарантирует независимость антикоррупционных органов, напомнили, что восстановление полномочий НАБУ и САП имеет ключевое значение для антикоррупционной архитектуры Украины, сообщил представитель Еврокомиссии «Европейской правде».
Как отметил пресс-секретарь ЕК, в разговоре с президентом Украины Владимиром Зеленским 28 июля президент Еврокомиссии Урсула фон дер Ляйен озвучила чёткое послание: Украина должна развивать свои прочные основы как будущее государство-член ЕС и сохранить независимые антикоррупционные органы, которые являются краеугольными камнями правового государства.
В Еврокомиссии призывают Раду незамедлительно принять законопроект для исправления ситуации с независимостью НАБУ и САП.
«Уважение к верховенству права и борьба с коррупцией являются основополагающими элементами Европейского союза. Они лежат в основе процесса присоединения и соответствуют требованиям украинского населения. Как страна-кандидат, Украина должна в полной мере соблюдать эти стандарты», — отметил спикер.
В этом контексте он подчеркнул, что «компромисс невозможен», а также отметил, что в ЕС ожидают, что украинская власть «приложит все усилия для восстановления доверия своих граждан и международных партнёров путём принятия решительных мер в сфере верховенства права».

Бронирование мощностей Трансбалканского газопровода выросло в 2,6 раза

По итогам аукциона, проведённого на платформе RBP на август 2025 года, было забронировано 20% пропускной способности Трансбалканского газового коридора, передает во вторник Trend со ссылкой на министерство энергетики Украины.
"Напомним, что благодаря усилиям министерства энергетики Украины ранее была открыта возможность импорта природного газа в Украину по этому маршруту — через Грецию, Болгарию, Румынию и Молдову. Реализация нового совместного продукта по бронированию мощностей, инициированного Минэнерго совместно с Оператором газотранспортной системы Украины, позволила снизить стоимость транспортировки по Трансбалканскому коридору на 25%. Это, в свою очередь, открыло дополнительные возможности для диверсификации источников поставок и более эффективного использования украинских подземных хранилищ газа", - говорится в сообщении ведомства.
Как сказала министр энергетики Украины Светлана Гринчук, маршрут через Трансбалканский коридор расширяет доступ Украины к ресурсам с южного направления и предоставляет возможность закупать газ у новых стран-экспортёров: "Кроме того, он создаёт привлекательные условия для европейских трейдеров по использованию наших ПХГ".
В ведомстве отметили, что доступ к бронированию мощностей по Трансбалканскому направлению стал возможен с июня текущего года, и уже сегодня наблюдается устойчивый рост интереса со стороны участников рынка.
"На конец 2024 года установлен уровень гарантированной мощности в размере 7 млн. куб. м в сутки. В настоящее время прорабатывается вопрос увеличения этой мощности до 11,5 млн куб. м в сутки в 2025 году", - говорится в сообщении министерства. Напомним, что Украина впервые начала импорт азербайджанского газа по Трансбалканскому маршруту.

Экологическое бедствие на побережье Каспия: сточные воды, мусор и полное бездействие исполнительной власти

На большинстве участков бакинского побережья Каспийского моря, включая пляжи в Говсане, Бузовна и Шихово, канализационные стоки по-прежнему сбрасываются непосредственно в море. Проблема, которая тянется уже долгие годы и обостряется с наступлением каждого пляжного сезона, представляется неразрешимой даже в обозримом будущем.
В нынешнем году к обычным жалобам добавилась новая неприятность — резкий запах, распространяющийся над водой и берегом. Уровень Каспийского моря за последние годы заметно снизился и на обнажившемся дне проступили водоросли, старый мусор, металлические отходы…
В некоторых местах поверхность воды покрыта маслянистой пленкой.
Ситуация в Говсане стала реальной экологической катастрофой. Канализационные стоки, поступающие от расположенных вдоль побережья объектов и тысяч домов самого поселка и соседних деревень, попадают прямо в море. Несмотря на то что пляж в Говсане уже много лет значится в перечне зон, где купание запрещено, на побережье продолжает расти число частных пляжей, кафе и развлекательных заведений. Из береговых канав в море стекает густая темная жидкость, а в местах, где стоки соединяются с водой, образуется плотный слой нечистот, который невозможно не заметить.
Канализационные каналы забиты остатками пищи, пластиковыми бутылками и другими отходами. Всего в нескольких метрах от этой вопиющей антисанитарии рыбаки ловят рыбу. Один из них, закрывая нос платком, говорит, что если рыба способна выжить в таких условиях, значит, ее можно есть. Но прикрытое лицо рыбака противоречит его словам: сам он не доверяет воде, в которой работает каждый день, и есть пойманную рыбу, скорее всего, не будет.

Сотрудник расположенной неподалеку зоны отдыха объясняет, что запрет на купание носит формальный характер: каждый день сюда приходят десятки людей, потому что на большинстве бакинских пляжей вода загрязнена еще больше. Мусорных урн на территории пляжей в Говсане нет, люди бросают остатки еды прямо в канавы или под кусты. Судя по всему, Исполнительную власть Сураханского района или местный муниципалитет, выдавших разрешения на строительство многочисленных объектов вдоль запрещенной зоны, мысли о сохранности базовой инфраструктуры особо не посещают. Они не позаботились даже о таких элементарных вещах, как контейнеры для мусора.
В Бузовна и Хазарском районе картина почти такая же. Здесь канализационные стоки также напрямую попадают в море. В ветреные дни неприятный запах усиливается, а на воде образуется пенистая пленка. Один из отдыхающих рассказывает, что после купания на коже остаются водоросли с запутавшимися в них мелкими червями. Работник одного из частных пляжей признает, что после каждого ветреного дня сотрудники вынуждены сетями собирать мусор и вручную очищать берег.
В социальных сетях появляются новые видеозаписи, снятые на других участках побережья. На кадрах из Пиршаги отдыхающие выбрасывают остатки еды вдоль дороги и прямо на пляж. В Набрани на пляжах пасется скот, что вызывает возмущение приезжих, не ожидавших увидеть подобную картину на туристической территории.
С началом пляжного сезона Республиканский центр гигиены и эпидемиологии провел обследование санитарного состояния пляжей Баку, Сумгаита, Мингячевира, а также прибрежных зон Ленкорани, Астары и Хачмаза. Совместно с экспертами Департамента комплексного экологического мониторинга Министерства экологии и природных ресурсов и Службы государственного надзора за использованием и охраной вод при Госагентстве по водным ресурсам были взяты пробы воды. Результаты показали превышение допустимых норм бактериологического загрязнения на пляжах в Говсане, Тюркане, Шихово, Сахиля, в селе Ниязоба Хачмазского района, а также в поселке Ашагы Нуведи и селе Сютямурдов Ленкоранского района. Официально заявлено, что уровень загрязнения в этих районах представляет угрозу для здоровья населения и способствует распространению инфекционных заболеваний. Власти рекомендовали воздержаться от посещения этих пляжей. Но комментариев от исполнительных органов Сураханского и Хазарского районов получить не удалось. В муниципалитетах на наши звонки отвечали, что председатель и его заместители находятся на выезде, а потому прокомментировать ситуацию никто не может.
В Объединенной службе водоснабжения крупных городов утверждают, что на участках в Говсане и Бузовна их структура не осуществляет прямой сброс сточных вод в море. Представители службы объясняют, что в районах, где нет централизованной канализации, часть жителей самовольно подключает стоки к дренажным каналам или выпускает их прямо в море. Эта практика, по их словам, и приводит к подобным последствиям. В качестве меры профилактики служба проводит разъяснительную работу среди населения. Для поселков, не имеющих канализационной инфраструктуры, по заказу ADSEA подготовлены проектные документы по созданию систем водоотведения. Реализация этих проектов зависит от состояния инженерных сетей и наличия ресурсов. Строительство канализационных систем ведется поэтапно и выполняется в соответствии с утвержденным планом.
Однако, судя по происходящему на побережье Каспия, до его полного завершения еще далеко, а море каждое лето становится свидетелем все новых экологических преступлений, на которые власти отвечают общим молчанием.

Ульвия Худиева, собкор
haqqin.az

Qeyri-adi vergilər: necə sərf olunur?

“Siz qaydaları pozduqda cərimələnirsiz; qaydalara riayət etdikdə vergi ödəməyə məcbursunuz.”

Lourens Piter (1919-1990)

(əvvəli ötən sayımızda)

Vergi sistemi bəzi ölkələrdə artıq heç kimi təəccübləndirmir. İnsanlar əldə etdikləri gəlirlər üçün, daşınmaz əmlak və ya nəqliyyat üçün pul ödəməyə alışıblar. Bununla belə, planetin müxtəlif yerlərindən gələn bəzi vergilər, yumşaq desək, heyrətləndiricidir.

Almaniya Şərab vergisi

Çox az adam bilir ki, Almaniya uzun müddət donanmasını şərab istehsalçıları hesabına maliyyələşdirməyə çalışıb. Bu vergi Almaniya İmperiyası dövründə (1902-ci ildə) tətbiq edilib və bu gün də qüvvədədir. Lakin gəmilərin saxlanması xərcləri bu vergi ilə ümumiyyətlə ödənilə bilməzdi. Məsələn, 1905-ci ildə Almaniya İmperiyası donanmaya 231 milyon reyxsmark xərclədiyi halda, şərab istehsalçıları büdcəyə cəmi 11 milyon dollar qaytarıblar. Hərbi sənayenin ən romantik içki növlərindən biri hesabına maliyyələşdirilməsi praktikası milli sosialistlər dövründə də davam etmişdir.

Müharibədən sonra Qərbi Almaniyada vergi tutulurdu, lakin Almaniya Demokratik Respublikasında bu vergi qüvvədə deyildi. Hal-hazırda şərab istehsalçıları 0,75 litrlik şüşə üçün 1,02 avro ödəyirlər ki, bu da hər il təxminən 370-400 milyon avro təşkil edir, lakin vəsait heç bir xüsusi xərc maddəsi ilə əlaqələndirilmir. Sol Partiya onun ləğvinin tərəfdarıdır və onu “militarizmin simvolu” adlandırır, Azad Demokrat Partiyası və “Almaniya üçün Sağçı Alternativ” partiyası da bu verginin ləğvini təklif edir. Keçən il alman büdcəsi şərab istehsalçıları sayəsində 450 milyon avro artırılıb.

Musiqi sifariş edən pul ödəməlidir

Görünür, XIX əsrdə rəqsə vergi tətbiq edən alman hakimiyyət orqanları bu prinsipi rəhbər tutmuşdu. Bu vergi indiyə qədər də satılan hər biletin 20%-ni xəzinəyə ödəyən ictimai rəqs tədbirlərinin təşkilatçılarından yığılır. Verginin ləğvi ilə bağlı müzakirələr COVID-19 pandemiyası başlayan gündən - gecə klublarının bağlanması səbəbindən sahibkarların gəlirlərinin azaldığı dövrdən davam edir. İndi bəzi regionların rəhbərliyi təşkilatçılara güzəştə getməyə razılaşır. Məsələn, bu rüsum artıq Düsseldorfda alınmır.

İtlərə görə vergi

Almaniya Federativ Respublikasında it saxlamağa görə vergi ödəyənlər çoxdur. Bu verginin ölçüsü itlərin cinsindən asılı olaraq 30 avrodan 700 avroya qədərdir.

Döyüşçü cinslərə ildə 1000 avroya qədər vergi tutulur. Bələdçi itlərin sahibləri, sığınacaqlardan heyvan götürən vətəndaşlar və sığınacaq sahibləri vergi güzəştlərindən istifadə edə bilərlər.

It vergisindən əldə edilən gəlirin təyin olunmuş məqsədi yoxdur. O, yol təmirindən tutmuş uşaq meydançalarının tikintisinə qədər geniş spektrli bələdiyyə işlərini maliyyələşdirmək üçün istifadə olunur. Bu növ yığımların tarixi XV əsrə gedib çıxır, o zaman kəndlilər təsərrüfatda istifadə olunan hər itə görə torpaq sahiblərinə taxıl pulu verirdilər. Hazırda insanın ən yaxşı dostları – itlər sayəsində Almaniya xəzinəsinə hər il təxminən 400 milyon avro daxil olur.

Fransa - Oyun avtomatları

Stolüstü futbolun vergisi digər vergilərdən daha uzunmüddətli olmuşdur. Bu vergi növü 1910-cu ildə Fransa barlarında oyun avtomatları bir yenilik kimi ortaya çıxanda tətbiq edildi. Bu, demək olar ki, ictimai yerlərdə - mehmanxanalarda, kafelərdə, restoranlarda, mağazalarda istənilən qumar oyununa şamil edilirdi. Bu yığım bilyard stolları, dartboardlar, qrammofonlar və musiqi qutuları olan müəssisələrin sahiblərinə təsir etdi. Vergi hər cihaz üçün 15 frank idi.

Avronun dövriyyəyə buraxılmasından sonra hər cihaz üçün 5 avro müəyyən edilib. 2015-ci ildə zəif yığımlardan məyus olan hökumət onu ləğv etmişdir.

Piano vergisi

Piano vergisi ilk dəfə 1893-cü ildə Fransada tətbiq edilib. Bu vergi hökumətin pianoçuları bəyənmədiyi üçün deyil, piano almağa imkanı olan varlı ailələrdən vergi toplamaq üçün başqa səbəb tapmaq istəyi ilə qəbul edilib. Vergi hər alətə görə 10 frank idi ki, bu ölkədə pianoların sayı 500 minə qədər idi. O zaman bu, kifayət qədər böyük məbləğ idi. 1893-cü ildə vergi dövlətə 5 milyon frank gətirdi. "Musiqi rüsumları" XX əsrin əvvəllərinə qədər qüvvədə olmuşdur.

İtaliya Sosial məsuliyyətli benzin

İtaliyada vergitutmanın ən qəribə forması XX əsrin tarixi hadisələri ilə bağlı bütün absurd aksiz vergilərini özündə birləşdirən benzinin qiymətinin formalaşmasıdır. 1935-ci ildən Efiopiyada müharibəni dəstəkləmək üçün aksiz vergisi tətbiq edilir və 1956-cı ildən italyanların və digər avropalıların kanalı idarə edən şirkət üzərində nəzarəti itirməsi ilə nəticələnən Süveyş kanalı böhranının nəticələrini aradan qaldırmağa kömək etmək üçün hər sentdən müəyyən bir hissə tutulur. İtaliya dövləti də benzinin qiymətindən BMT-nin Livan və Bosniyadakı missiyalarını maliyyələşdirmək üçün istifadə edib.

Bundan əlavə, qiymətə 1966-cı ildə Florensiyada baş vermiş daşqından (0,00516 avro) başlayaraq bütün təbii fəlakətlərin nəticələrinin aradan qaldırılması üçün yığımlar daxildir. Aksiz vergisi 0,005 avro ətrafında dəyişir. 2005-ci ildən ekoloji təmiz avtobusların alınmasına aksiz vergisinin tətbiqindən sonra təxminən eyni məbləğ əlavə olaraq tutulur.

Kabus elektrik stansiyaları

Elektrik enerjisi üçün kommunal ödənişlərə "kabus elektrik stansiyaları" vergisinin daxil olması da maraqlıdır. Mahiyyət etibarilə bu, fondun formalaşmasına xidmət etməlidir. Belə ki, fonddan vəsaitlər öz ərazisində AES-in yerləşdirilməsinə razılıq verən bələdiyyələrə bonus kimi ayrılır. Vergi hər 5 min kVt/saat üçün təxminən 1 avro təşkil edir. İşin gülməli tərəfi odur ki, 1988-ci ildə keçirilən ümumxalq referendumunda Çernobıl faciəsindən qorxan italyanlar nüvə enerjisinin inkişafının əleyhinə səs veriblər. Hazırda İtaliyada belə bir stansiya yoxdur.

Avstriya - Dam örtüyü vergisi

XVIII əsrdə İmperator II Iosifin dövründə dam örtüyünün sahəsinə görə hesablanan əmlak vergisi tətbiq edildi. Bu vergidən yayınmaq üçün qala sahibləri istifadəsiz tikililərin damlarını sökür, bununla da onların dağılmasını sürətləndirirdilər. Bu verginin "abidələrini" indi də müasir Avstriya ərazisində görmək olar - bir sıra federal ştatlarda hələ də XII-XIII əsrlərdə tikilmiş damsız qalaların xarabalıqları var. Qala sahibləri müxtəlif yollarla vergi yükünü yüngülləşdirməyə çalışırdılar. Bəzi insanlar mis damları metal ustalarına sataraq pul qazanırdılar. Damın yandırıla biləcəyi hallar da var idi, bunu xarabalıqlardakı yanğın izləri sübut edir.

Kilsə vergisi

Avstriyada 1939-cu ildə faşist Almaniyası tərəfindən ölkənin Anschluss (Anşlüz - Birinci Dünya müharibəsindən sonra nasist Almaniyanın zorla Avstriyanı özünə birləşdirmək siyasəti) zamanı qəbul edilmiş məcburi kilsə ödənişləri haqqında qanun hələ də qüvvədədir. Bu vergi növü Roma Katolik və Yevangelist kilsələrinin bütün ziyarətçiləri tərəfindən şəxsi gəlirin bir hissəsi məbləğində rüsumun məcburi ödənilməsini nəzərdə tutur. Hazırda rüsum ölkədə rəsmi qeydiyyatda olan digər konfessiyaların nümayəndələrinə şamil edilmir. Ölkənin ən böyük təriqəti olan katoliklər vergi tutulan gəlirlərinin 1,1%-ni ödəyirlər, lakin xüsusilə tək valideynlər və yaşlılar üçün ayırmalar mövcuddur. Katolik kilsəsinin məlumatına görə, kilsə töhfələri Avstriya iyeparxiyalarının gəlirlərinin 75%-dən çoxunu təşkil edir. Bu yığımlar ictimaiyyət tərəfindən tənqid olunur, əsas arqument sosioloqların qeyd etdiyi kimi, özlərini katolik adlandıran ölkə sakinlərinin sayının daim azalmasıdır.

Qırmızı Vyananın sosial vergisi

Qırmızı Vyana Birinci Dünya müharibəsi ilə respublikada 1934-cü il vətəndaş müharibəsi arasındakı dövrün paytaxtını adlandırırlar. Məhz həmin dövrdə paytaxt Vyana sosial-demokratların nümayəndələrinin hakimiyyəti altına düşmüşdü. Şəhər hökuməti əhali çoxluğunun və epidemiyaların qarşısını almaq üçün sosial yaşayış mənzillərinin tikintisi üçün əlavə vəsaitə ehtiyac duyurdu. Bu məqsədlə şəhər səviyyəsində yeni vergi növlərinin tətbiqi qərara alındı. Hökumət şəhər əhalisinin imkanlı təbəqəsindən əlavə yığım üçün onlara vergi tətbiq etməyə başladı.

Həmin illərdə muzdlu əməyindən istifadə edən iki və ya daha çox insanın ev təsərrüfatlarına təsir edən ev qulluqçularına vergi tətbiq edildi. Kişi xidmətçinin və ya eşikağasının xidmətlərinə görə alınan vergi qadın qulluqçuların əməyindən iki dəfə çox idi. Əyləncə məkanlarına da vəzifələr qoyuldu: konsertlər, teatrlar və film nümayişləri. Xüsusi vergi şərab barlarına, meyxanalara və kabarelərə şamil edilir.

Bu sosial vergilərin əksəriyyəti müharibələrarası dövrdə ləğv edildi, lakin bəziləri bu günə qədər qüvvədə qalır. Bu ödənişlərə it vergisi daxildir. Dördayaqlı ev heyvanlarının pərəstişkarları Avstriyanın bütün federal əyalətlərində ödənişə tabedirlər və hər birinin səlahiyyətli orqanı rüsumun məbləğini müstəqil olaraq təyin edir. Müharibələrarası dövrdə ev heyvanlarından sahiblərinin rüsum ödədiyini göstərən xüsusi nişanlar taxmaq tələb olunurdu. İndiki vaxtda ev heyvanları bundan azaddır, lakin onların sahibləri onlara mikroçip qoymalı və ilk it üçün ildə 72 avro, hər əlavə heyvan üçün isə ildə 105 avro ödəməlidirlər.

Hollandiya

Hollandiyanın mövcud vergi sistemində qəribə vergilər olmasa da, keçmişdə burada gülməli adlandırıla bilən bir sıra vergilər qüvvədə olub.

Qumar oyunları

1753-cü ildən 1927-ci ilə qədər Hollandiyada kart oyunlarına ən azından dörd dəfə vergi tətbiq edilmiş, sonra isə ləğv edilmişdir. Belə ki, əvvəllər verginin ödənilməsi öhdəliyi satıcıların üzərinə düşürdüsə, 1927-ci ildən sonra hökumət bu vergini ölkədə peyda olan istehsalçıların üzərinə qoymaq qərarına gəlir. Onlar xəzinəyə müəyyən haqq müqabilində bəzi kartların üzərinə xüsusi möhür vurmalı idilər. Tezliklə təcrübə bütün ölkəyə yayıldı və Amsterdamda xüsusi bir mətbəə açıldı ki, burada kart dəstində müəyyən kartlara möhür vurulmasını həyata keçirirdi.

Qaydalara əməl etməyənləri ağır cəza gözləyirdi. Məsələn, Nijmegendə kiminsə evində tapılan hər işarəsiz – möhürsüz karta görə 50 qulden cərimə kəsilirdi ki, bu da adi bir işçinin təxminən iki aylıq əməkhaqqına bərabər idi. Hollandiya əyalətində isə daha da irəli getdilər - hər hansı saxtakarlıq fiziki cəza və sürgün riski daşıyırdı. 1805-ci ildə vergi yoxa çıxdı, lakin çox keçmədi ki, hollandlar tezliklə fransızların hakimiyyəti altına düşdülər, onlar 1812-ci ildə oyun kartlarına 25 sent məbləğində vergini yenidən tətbiq etdilər. Bir ildən az müddətdə Napoleonun məğlubiyyəti və fransız işğalının sona çatması ilə bu vergi yenidən ləğv edildi. Sonuncu dəfə kart dəstinə vergi 1920-ci ildə tətbiq edilib. Bunun sayəsində hər il dövlət xəzinəsinə 200 minə yaxın qulden daxil olub, lakin qaçaqmalçılarla mübarizə xərcləri xeyli yüksək olub və 1927-ci ildə nəhayət, ləğv edilib.

Çexiya Radio vergisi

1923-cü ildə Çexoslovakiyada radio verilişləri yayımlanandan 5 ay sonra radio dinləmələri üçün vergi tətbiqi ilə bağlı qanun qüvvəyə minmişdir. Bu vergi Çexiyada indiyədək qüvvədədir və gəlirlər tele-radio stansiyalarının işinin yaxşılaşdırılmasına sərf edilir. Verginin adı “konsessioner yığımı”dır. Televizoru və radioqəbuledicisi olan hər kəs isə konsessioner adlandırılır.

Belçika - Barbekü (manqal) vergisi

Belçikanın vergi sistemi çox mürəkkəb və qarışıqdır. Elə bu səbəbdən də Belçikanın “barbekü vergisi” haqqında mif dünyanı dolaşmaqdadır.

2007-ci ildə Valloniyanın cənub regionunun hökuməti atmosferə karbon tullantıları ilə mübarizə üçün qəti tədbirlər görmək qərarına gəlir. Lakin metallurgiya sənayesinin, istilik elektrik stansiyalarının və aqrar sənaye müəssisələrinin emissiyalarının məhdudlaşdırılmasına yönəldilmiş tədbirlər həmin dövrdə çox baha başa gəlirdi. Bunun əvəzində barbekü vergisi haqqında qanunvericilik meydana gəldi. Öz bağçasında kabab bişirmək istəyən hər belçikalı hər “barbekü sessiyası”na görə 20 avro məbləğində vergi ödəməli idi. Maraqlısı odur ki, bütün bunlara nəzarət etmək üçün pilotsuz uçuş aparatları nəzərdə tutulmuşdu. Şübhəsiz, bu qanun layihəsinin müəllifləri KİV-də çox məşhurlaşdırlar – barbekü vergisi haqqında nəinki yerli, həm də dünya nəşrləri çoxlu sayda məqalələr tirajladılar. Bundan sonra yerli parlament bu qanundan imtina etdi. Səbəb ondan ibarət idi ki, reallıqda bu normaların yerinə yetirilməsi çox çətin idi, bəzi hallarda isə mümkün olmayan bir iş idi. 2007-ci ildə pilotsuz uçuş aparatlarının qiyməti çox baha olduğundan, bu fikirdən əl çəkdilər.

Lakin Belçika vergi sosteminin bu “qəribə kəşfi” bütün dünyaya yayıldı və “dünyanın ən gülməli 10 vergisi” siyahısına düşdü.

İspaniya - Günəş vergisi

İspaniyada tətbiq olunan qeyri-adi vergilər arasında Günəş vergisini göstərmək olar. Bu vergini tətbiq edən fərman 2015-ci ildə krallığın mühafizəkar hökuməti tərəfindən qəbul edilib. Enerji xərclərini azaltmaq və ətraf mühitə təsirlərini minimuma endirmək üçün günəş panelləri quraşdırmağı seçən insanlardan əslində istifadə etmədikləri elektrik şəbəkəsini saxlamaq üçün bir haqq ödəmək tələb edildi. 2018-ci ildə ölkədə sosialistlər hakimiyyətə gəldikdən sonra bu vergi ləğv edilib.

Varlılardan vergi

Çətin iqtisadi vəziyyətin fonunda krallıq hökuməti 2022-ci ildə varlılar üçün xüsusi verginin yaradılmasını təsdiqləyib. Söhbət 3 milyon avrodan çox sərvəti olan insanlardan gedir və faiz dərəcəsi 1,7-3,5% təşkil edir. Bu vergi nəticəsində Madrid xəzinəsi yüz milyonlarla avro əldə edə bilmişdir.

Boş ev vergisi

İspaniyada ölkənin bütün sakinlərinə şamil olunan rüsumlara əlavə olaraq, hər bir bölgə öz ödənişlərini tətbiq edə bilər. Məsələn, Kataloniya muxtar icmasında 15-ə yaxın ayrı-ayrı vergilər mövcuddur ki, bu da bölgəyə böyük əlavə vəsaitlər əldə etməyə imkan verir. Belə rüsumlar arasında boş evlərdən alınan vergi də var. Regional hakimiyyət orqanlarının qeyd etdiyi kimi, bu ödəniş "iki ildən artıq müddətdə heç bir səbəb olmadan boş qalan mənzilləri olan iri mülkiyyətçi statusuna malik olan şəxslərə" aiddir. Oxşar vergi Valensiya muxtar icmasında da mövcuddur və bunun sayəsində səlahiyyətli orqanlar bir ildə təxminən 7 milyon avro əldə ediblər.

Kola vergisi

Kataloniyada da tərkibində şəkər olan sərinləşdirici içkilərə vergi var. İspaniyanın bu bölgəsində bir banka Coca-Cola almaq istəyən hər kəs bunun üçün əlavə rüsum ödəməlidir. Təşəbbüs 2017-ci ildə qüvvəyə minib və harada istehsal olunmasından asılı olmayaraq şəkərlə zənginləşdirilmiş içkilərin istehlakını vergiyə cəlb edir. Ödəniş böyük deyil: 100 ml-də 8 q-dan çox şəkər olan içki üçün 1 litrinə 0,15 avro ödəmək lazımdır.

Hazırladı:
Yeganə Məmmədova

Pambıq ipliyinin ixracından gəlirlər 16%-dən çox artıb

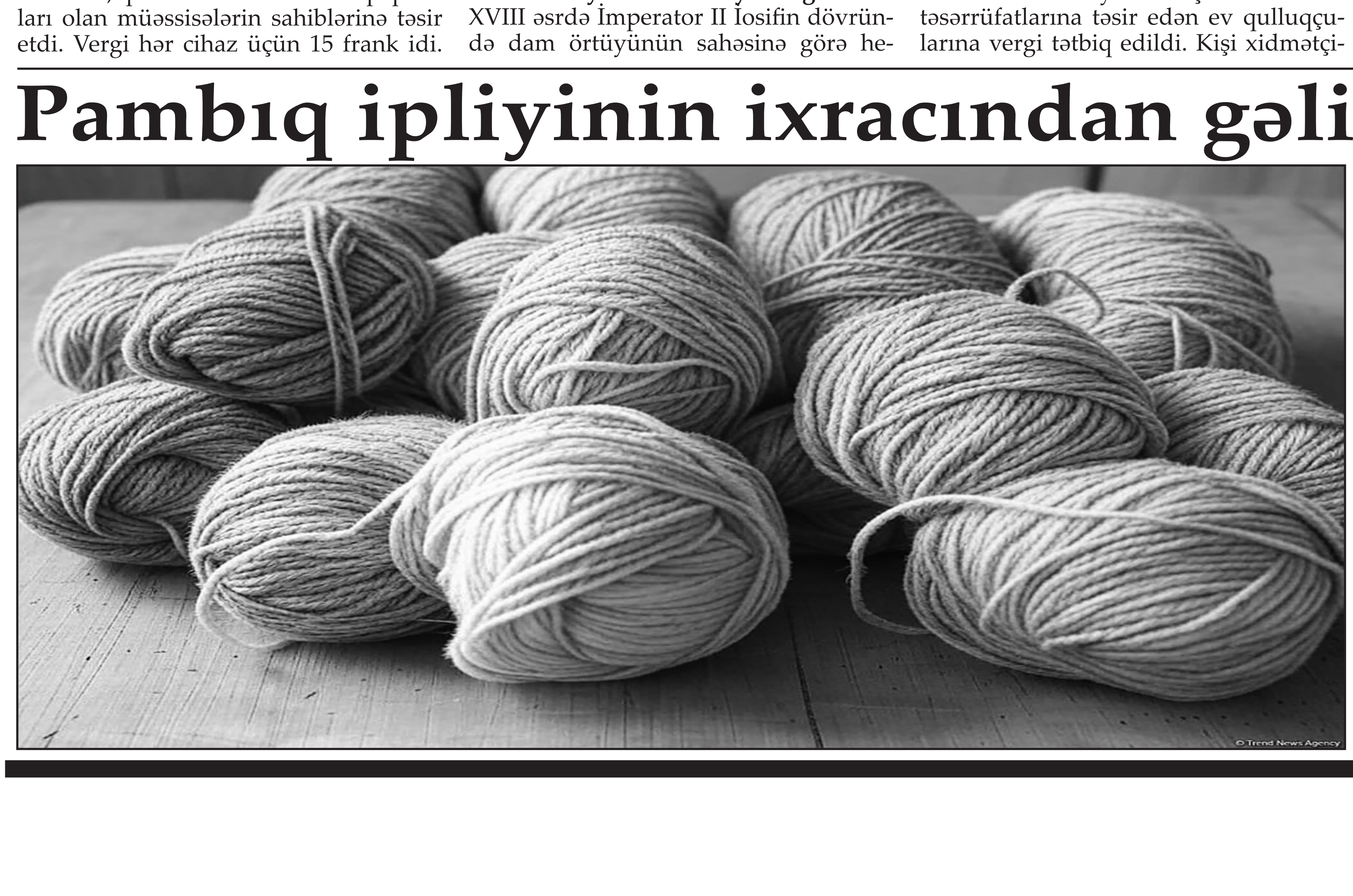

Bu ilin yanvar-iyun aylarında Azərbaycandan ixrac edilmiş pambıq ipliyinin miqdarı 5 min 418 ton olub.

Trend-in Dövlət Gömrük Komitəsinə istinadən verdiyi məlumata görə, bu miqdarda məhsul ixracından əldə olunan gəlirin həcmi 12,9 milyon ABŞ dolları olub.

Pambıq ipliyi ixracı ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə, miqdar ifadəsi ilə 1 123 ton və ya 26,1%, dəyər ifadəsi ilə 1,8 milyon ABŞ dolları, yaxud da 16,2% artıb.

Belə ki, 2024-cü ilin yanvar-iyun aylarında Azərbaycandan ixrac edilən pambıq ipliyinin miqdarı 4 min 295 ton, dəyəri isə 11,1 milyon ABŞ dolları təşkil edib.

Qeyd edək ki, hesabat dövründə ixrac edilən pambıq ipliyinin ümumi ixracda payı 0,1%, qeyri-neft sektoru üzrə ixracda payı isə 0,74% olub.

Qeyd edək ki, 2025-ci ilin yanvar-iyun aylarında Azərbaycan xarici ölkələrlə 24,4 milyard ABŞ dolları dəyərində ticarət əməliyyatı aparıb.

Bu göstərici ötən ilin eyni dövrünə nisbətən 2,632 milyard ABŞ dolları və ya 12,1% çoxdur. Xarici ticarət dövriyyəsinin 12,878 milyard ABŞ dolları ixracın, 11,522 milyard ABŞ dolları isə idxalın payına düşüb. Son 1 ildə ixrac 0,2% azalıb, idxal isə 29,9% artıb.

Nəticədə, xarici ticarətdə 1,356 milyard dollarlıq müsbət saldo yaranıb. Bu da illik müqayisədə 2,677 milyard ABŞ dolları və ya 3 dəfə azdır.

Tibbdə PR

Empatiya əsasında PR: Auditoriya ilə emosional bağ qurmaq dövrü

(əvvəli ötən sayımızda)

Sosial media və empatiyanın vacibliyi: Müasir PR-də yeni çağırışlar

Son illərdə sosial media platformalarının sürətlə inkişafı və kütləvi yayılması ictimaiyyətlə əlaqələr (PR) sahəsində tam yeni bir dövrün başlanğıcını qoyub. Bu platformalar yalnız məlumatın sürətli yayılması və geniş auditoriyaya çatdırılması üçün vasitə olmaqla qalmayıb, həm də PR fəaliyyətində çevikliyi, şəffaflığı və həssaslığı zəruri edən mühüm amilə çevrilib.

Sosial medianın əsas xüsusiyyətlərindən biri onun auditoriyanın emosional impulslarına dərhal cavab vermək imkanı yaratmasıdır. Artıq brendlər, təşkilatlar və qurumlar üçün "sözünü demək" kifayət deyil - onların "sözlərini necə dediyi" və "vaxtında necə reaksiya verdiyi" ən azı eyni dərəcədə önəmlidir. Bu vəziyyət isə PR mütəxəssislərini daha diqqətli, anlayışlı və empatiya dolu kommunikasiya qurmağa məcbur edir.

Bu kontekstdə sosial medianın yaratdığı çağırışlar aşağıdakı kimi özünü göstərir:

• Hər bir hadisəyə anında və həssas reaksiya zərurəti: İstər təbii fəlakət, istərsə də cəmiyyət üçün vacib sosial məsələ, fərdi facіə və ya başqa həssas mövzu olsun, ictimaiyyətin diqqəti buna çox tez yönəlir. Belə hallarda təşkilatın mövqeyi və onun təqdimat tərzi birbaşa brendin imicinə təsir edir. Uzun gecikmələr və ya laqeyd münasibət sosial mediada tənqid və etiraz dalğası doğura bilər.

• Yanlış ifadələr və süni görünən reaksiyalar: Sosial media auditoriyası çox həssasdır və qeyri-səmimi, şablon və ya "robot" kimi səslənən mesajları dərhal ayırd edir. Brendin və ya təşkilatın həssas mövzuda yanlış söz seçməsi, problemi düzgün başa düşməməsi və ya sadəcə formal bir açıqlama verməsi etibar itkisinə səbəb olur. Bu cür hallarda tənqid və hətta boykot kampaniyaları başlaya bilər.

• Empatiyanın və dürüstlüyün gücü: Əksinə, empatiya ilə dolu, insanlara hörmət edən, onların hisslərinə toxunan və dürüst yanaşan reaksiyalar ictimaiyyət tərəfindən yüksək qiymətləndirilir. Belə reaksiyalar insanlarda brendə qarşı müsbət münasibət, inam və sədaqət yaradır. Sosial media vasitəsilə belə səmimi və vicdanlı mövqelər daha geniş yayılır və brendin sosial məsuliyyətini nümayiş etdirir.

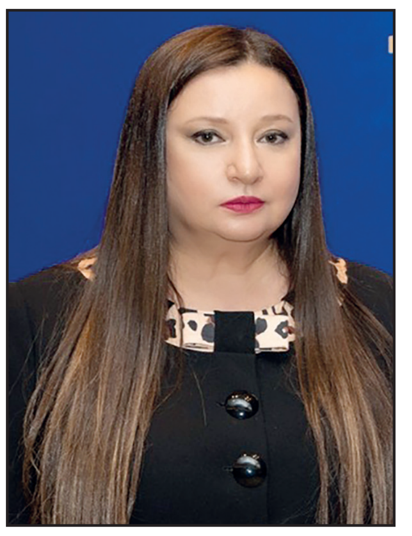

Dilarə Zamanova, Mərkəzi Gömrük Hospitalının PR mütəxəssisi

• Sosial medianın ikitərəfli ünsiyyət imkanı: Ən əsası, sosial media brend və auditoriya arasında iki tərəfli dialoqu mümkün edir. Bu platformalar üzərindən istifadəçilərin fikirlərini, narahatlıqlarını, tənqid və təriflərini anlamaq, onlara cavab vermək və real əlaqə qurmaq mümkündür. Empatiya burada ən vacib vasitədir - başa düşmək, dinləmək və qarşılıqlı hörmət əsasında ünsiyyət qurmaq.

Nəticə olaraq, sosial media PR sahəsində empatiyanı təkcə vacib deyil, həm də qaçılmaz elementə çevirib. Bu yeni reallıqda uğur qazanan brendlər və təşkilatlar auditoriyanın emosional ehtiyaclarını nəzərə alır, insanlarla səmimi əlaqələr qurur və hər zaman onların yanında olduğunu hiss etdirirlər. Bu isə yalnız müsbət imic və reputasiya deyil, həm də uzunmüddətli uğurun açarıdır.

Tibb sahəsində empatiya əsaslı PR nümunələri

1. Həkimlərin və tibb müəssisələrinin xəstə hekayələrini paylaşması

Xəstələrin müalicə prosesində yaşadıqları çətinliklər, onların ruh yüksəkliyi və müvəffəqiyyət hekayələri empatiya əsaslı kommunikasiya üçün güclü vasitədir. Məsələn, klinikalar sosial mediada və ya vebsaytlarında xəstələrin real təcrübələrini, onların duyğularını və həkimlərlə münasibətlərini paylaşır. Bu, digər xəstələrə dəstək olur və həmçinin klinikanın insanpərvər və anlayışlı olduğunu göstərir.

2. Duyğusal dəstək kampaniyaları

Məsələn, onkoloji xəstələr üçün "Biz birik!" kimi kampaniyalar hazırlanır. Bu kampaniyalarda təkcə müalicə prosesinə deyil, xəstələrin psixoloji vəziyyətinə də diqqət verilir, onların yanında olduğunuzu göstərən mesajlar paylaşılır. Sosial media vasitəsilə xəstələrə və onların ailələrinə motivasiya və dəstək verilir.

3. Sağlamlıq işçilərinin şəxs qismində təqdimatı

Tibb müəssisələri həkimləri və tibb işçilərini sadəcə peşəkarlar kimi deyil, həm də onları bir insan kimi - ailə, hobbi, duyğuları ilə birlikdə təqdim edirlər. Bu yanaşma auditoriyada həkimlərə qarşı empatiyanı artırır və onlarla daha yaxın, səmimi münasibət qurulmasına kömək edir.

4. Təbii fəlakətlər və fövqəladə vəziyyətlər zamanı həssas yanaşma

Pandemiya zamanı və ya təbii fəlakətlər baş verəndə tibb müəssisələri yalnız müalicə ilə kifayətlənməyib, həm də ictimaiyyətə həssas, insani mesajlarla müraciət etdilər. Məsələn, "Birlikdə güclüyük", "Siz tək deyilsiniz" kimi empatiya dolu şüarlar sosial mediada geniş yayıldı və insanlara ruh yüksəkliyi verdi.

5. Xəstələrin suallarına şəffaf və anlayışlı cavablar vermək

PR komandaları xəstələrin narahatlıqlarını dinləyir, onlara səmimi və başa düşülən cavablar verir. Məsələn, sosial media üzərindən immunizasiya və ya müalicə ilə bağlı geniş yayılmış suallara həssaslıqla yanaşaraq peşəkar, amma eyni zamanda empatiya dolu cavablar verilir.

6. Psixoloji dəstək və maarifləndirici layihələr

Klinikalar və xəstəxanalar yalnız fiziki sağlamlıqla deyil, psixoloji rifahla da maraqlandıqlarını göstərirlər. Məsələn, xəstələr və onların yaxınları üçün pulsuz psixoloji konsultasiya günləri təşkil etmək və ya sosial mediada stress, anksiyete ilə bağlı faydalı məsləhətlər paylaşmaq empatiya əsaslı PR-ə yaxşı nümunədir.

Bu nümunələr göstərir ki, tibb sahəsində empatiya əsaslı PR həm xəstələr və onların ailələri ilə daha səmimi münasibət qurmağa, həm də tibb müəssisələrinin cəmiyyətdə etibar və hörmət qazanmasına xidmət edir.

(davamı gələn sayımızda)

"Uğur yolu"– Şəxsi inkişaf və karyerada uğurlu hədəfə doğru yol xəritəsi

İlk addım özünü bir brend kimi formalaşdırmaqdır.

Hər kəsin bir hekayəsi var, amma onu kim necə təqdim edir? Bu hekayə, sizin başqalarının gözündə qazandığınız reputasiya ilə bağlıdır və buna təcrübəniz, bacarıqlarınız, təhsiliniz, şəxsiyyətiniz, səs tonunuz, özünüzü necə təqdim etməyiniz və hətta istifadə etdiyiniz dil daxildir. "Brend" necə göründüyünüz və yaddaşda necə qalmağınızdır. Karyerada uğurlu nəticələrə nail olmaq özünü yaxşı tanımaqdan başlayır. Beləliklə, şəxsi brend kim olmağınız və nə ilə tanınmaq istədiyiniz arasındakı kəsişmədə yerləşir. Bununla siz başqalarına getmək istədiyiniz yeri göstərə bilcəksiniz və gələcək hekayənizi də idarə etmək, hədəfinizə çata bilmək imkanı əldə edəcəksiniz.

Özünü necə təqdim edirsən...

Liderlik mühakimə etmədən dinləmək, empatiya qurmaq və münasibətləri qorumaq sənətidir. Daxili sabitliyi qoruyaraq komanda daxilində etimad və əməkdaşlıq mühitinin yaradılması həm şəxsi inkişafın, həm də kollektiv uğurun təməlidir. Qarşılaşdığımız hər bir hadisə, yaranmış münaqişə və ya narazılıq zamanı ətrafla, işdə komanda ilə balansı qorumaq və anlıq davranışla deyil, daha şüurlu şəkildə özümüzü və ətrafımızı balansda saxlayaraq hadisəyə fokuslanmaq lazımdır.

Yüksək performans üçün ilk növbədə aydın məqsədlər təyin etmək vacibdir.

Məqsədlər hara getdiyinizi, hər hansı potensial çətinlikləri necə dəf edəcəyinizi və onu saxlamaq üçün nəyə ehtiyacınızın olduğunu anlamağa kömək edir. Hədəfləriniz çox iddialıdırsa, onlara çatmayanda çox güman ki, ruhdan düşəcəksiniz, ona görə məqsəd müəyyən etmək vacibdir. Məqsəd istiqamətdir, yerinə yetirmək istədiyiniz hədəfinizi

Məmmədova Gülü, Mərkəzi Gömrük Hospitalı Marketinq üzrə mütəxəssis

müəyyən etmək və ona nail olmaq üçün ölçülə bilən prosesdir. Hansı addımları atmaq lazımdır?

Hissələrə bölün: Böyük məqsədləri daha kiçik, idarəoluna bilən vəzifələrə bölün. Bu, Lego dəstini qurmaq kimidir - hər dəfə bir kərpiclə mübarizə aparın və tezliklə şah əsəriniz olacaq.

Böyümə strategiyası uğur üçün nəyə nail olmaq istədiyinizi (görünüş) və ümumiyyətlə, buna necə nail olunacağını (missiya) müəyyən etdikdən sonra nə ediləcəyini göstərən bir sıra variantlar hazırlayın:

• **Addım 1:** Nəticə olaraq nə etdiyinizi müəyyənləşdirin - "Çıxışa yönəlmiş" deyil, "nəticəyə yönəlmiş" qalmaq üçün diqqətli olun.

• **Addım 2:** Özünüz görünüşü (vizyon) müəyyən etmək üçün əsas dəyərləriniz, istəkləriniz və güclü tərəfləriniz haqqında düşünün.

Özünüzü necə dərk edirsiniz?

Emosional zəka emosiyalarınızı anlamaq və idarə etmək bacarığı, ətrafınızdakı insanlarla müsbət münasibət və möhkəm əlaqələr qurmağınıza imkan verən vacib bir bacarıqdır. Emosional zəka (EI) 100 faiz inkişaf etdirilə bilər. Ünsiyyət qurmaq, öz emosiyalarınızı və birlikdə işlədiyiniz insanların hisslərini başa düşmək və onları idarə etmək bacarıqlarınızı qiymətləndirmək üçün SWOT (güclü, zəif tərəflər, imkanlar, təhlükələr) təhlilindən istifadə edin:

• **Əsas güclər** - Əgər bir güc sizin cari rolunuz üçün vacibdirsə, o, "Əsas güc"ə çevrilir. Bunlar hər fürsətdə diqqət etməli, inkişaf etdirməli və vurğulamalı olduğunuz qabiliyyətlərdir.

• **İstifadə edilməmiş güclü tərəflər** - Sizin "İstifadə edilməmiş gücləriniz" cari rolunuzu yenidən formalaşdırmaqda və ya karyera istiqamətinizi dəyişməkdə sizə kömək edə bilər.

• **İnkişaf etməmiş bacarıqlar** - Əgər siz öz rolunuz üçün vacib olan bir işi görməkdən zövq alırsınızsa, həvəsiniz "İnkişaf etməmiş bacarıqları" məşq etmək istəyi ilə güclü tərəflərə çevirə bilər.

• **Zəif tərəflər** - Bəyənmədiyiniz və ya yaxşı olmadığınız, lakin rolunuz üçün vacib olan bacarıqlar "Zəif tərəflər" hissəsinə düşür. Bu bacarıqların fəal şəkildə inkişaf etdirilməsi gücə çevrilə bilər.

Motivasiyalarınız haqqında aydın təsəvvürünüz varmı?

Emosional intellektli (zəkalı) olmaq təkcə işlərin çətinləşdiyi zaman emosiyalarınızı bilmək demək deyil. Bu həm də sizin gündəlik etdiyiniz işlərin məqsədlərinizə, dəyərlərinizə və motivasiyalarınıza uyğun olduğunun fərqində olmağınız deməkdir.

Özünü dərk etmək güclü tərəflərinizi, dəyərlərinizi və inkişaf sahələrinizi dərk etməklə başlayır. Qüsurlarınızı qəbul edin və özünüzə qarşı xeyirxah olun. Baxış nöqtənizi dəyişdirin. Hər gün özünüzə sual verin: Bu gün dünəndən fərqli nə etdim? BU GÜN NƏYİ ÖYRƏNDİM?. Vaxtınızı idarə etməyi bacarın. Siz özünüz öz həyatınızın kapitanısınız, sadəcə olaraq, özünüzə inanın.

Zakir İbrahimov 4-cü "Yüksəliş" müsabiqəsinin qalibləri ilə növbəti görüşlərini keçirib

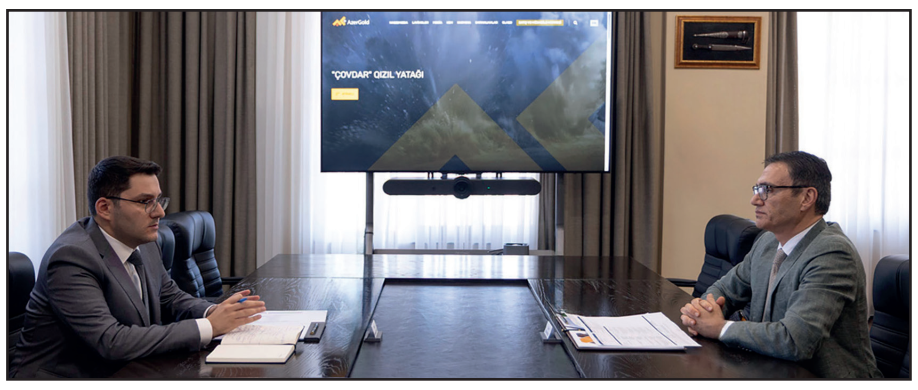

"AzerGold" QSC-nin İdarə Heyətinin sədri Zakir İbrahimov 4-cü "Yüksəliş" müsabiqəsinin Mentorluq proqramı çərçivəsində müsabiqə qalibləri Aslan Həsənli və Rüfət Məmmədxanlı ilə növbəti fərdi görüşlərini keçirib.

Görüşlər zamanı beynəlxalq tədbirlərdə protokol qaydalarının tətbiqi, natiqlik bacarıqlarının inkişaf etdirilməsi və tərəfdaşlarla effektiv kommunikasiyanın qurulması mövzuları müzakirə olunub. İdarə Heyətinin sədri Zakir İbrahimov müsabiqə qalibləri ilə şəxsi təcrübəsini bölüşərək, onlara həmin istiqamətlərdə bilik və bacarıqlarını inkişaf etdirmələri üçün tövsiyələr verib. Zakir İbrahimov "Yüksəliş" müsabiqəsinin istedadlı gənclərə öz potensialını reallaşdırmaq, peşəkar bacarıqlarını artırmaq və liderlik keyfiyyətlərini inkişaf etdirmək üçün geniş imkanlar yaratdığını vurğulayaraq, proqram iştirakçılarını onlara təqdim olunmuş bu imkanlardan maksimum yararlanmağa dəvət edib.

Görüşlər mövzular ətrafında sual-cavab formatında davam edib.

Qeyd edək ki, "Yüksəliş" müsabiqəsi Azərbaycan Respublikası Prezidenti cənab İlham Əliyevin 26 iyul 2019-cu ildə imzaladığı Sərəncamla intellektual səviyyəsi və idarəçilik bacarıqları yüksək olan perspektivli rəhbər şəxslərin müəyyən edilməsini, dəstəklənməsini və ölkədə kadr ehtiyatı bankının yaradılmasını təmin etmək məqsədilə təsis edilib.

"AzerGold" QSC III Şuşa Qlobal Media Forumunda təmsil olunub

"AzerGold" QSC ölkəmizin mədəniyyət paytaxtı Şuşa şəhərində keçirilən III Qlobal Media Forumunda təmsil olunub. 52 ölkədən 140-a yaxın xarici qonağın, o cümlədən, 30-dan çox informasiya agentliyi, 7 beynəlxalq təşkilat və 80-ə yaxın media qurumu, həmçinin sahə üzrə əlaqəli digər təşkilatlardan nümayəndələrin qatıldığı Forum çərçivəsində dövlət şirkətinin ərsəyə gətirdiyi qızıl və gümüş məhsulları sərgilənib.

"AzerGold" QSC-nin stendində Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 100-cü ildönümü münasibətilə "Smartminting" texnologiyası əsasında üçölçülü formatda ərsəyə gətirilmiş "100 il və onun fövqündə bir irs" qızıl sikkəsi, İçərişəhərə, həmçinin Heydər Əliyev Fondunun 20 illiyinə həsr olunmuş qızıl sikkə, yeni nəsil "Bakı" gümüş sikkəsi və digər tematik sikkələr yer alıb.

Sərgidə dövlət şirkətinin fəaliyyəti, xüsusilə "Şuşa", "Qarabağ inciləri", "Natəvan" sikkələri, onların ifadə etdiyi tarixi-mədəni mesajlar barədə xarici qonaqlara ətraflı məlumatlar verilib. Stenddə, həmçinin yaxın zamanda satışa təqdim ediləcək "Laçın" qızıl və gümüş kolleksiyasının dizaynı ictimaiyyətə təqdim edilib. Nümunələr ziyarətçilər tərəfindən böyük maraqla qarşılanıb.

"AzerGold" QSC-nin əməkdaşı "Yüksəliş" müsabiqəsinin qalibi olub

"AzerGold" QSC-nin Risklərin idarəolunması və daxili nəzarət şöbəsinin müdir müavini Orxan Nağıyev 5-ci "Yüksəliş" müsabiqəsinin qaliblərindən biri olub. O, 4 ay davam edən müsabiqədə iştirak etmiş 16 553 nəfər namizəddən ən yüksək bal toplayan 20 nəfər qalibin sırasına öz adını yazdırıb.

Orxan Nağıyev 2009-2013-cü illərdə Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasında menecment ixtisası üzrə bakalavriat, 2013-2015-ci illərdə isə Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetində biznesin təşkili və idarə edilməsi ixtisası üzrə magistratura təhsili alıb. O, 2021-ci ildən "AzerGold" QSC-də çalışır.

Qeyd edək ki, "Yüksəliş" müsabiqəsi Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 2019-cu il 26 iyul tarixli Sərəncamı ilə təsis olunub. Müsabiqə intellektual səviyyəsi və idarəçilik bacarıqları yüksək olan perspektivli kadrların müəyyən edilməsi, onların stimullaşdırılması və ölkədə güclü kadr ehtiyatı bankının yaradılması məqsədilə təşkil olunur.

"AzerGold" QSC olaraq həmkarımız Orxan Nağıyevə təbriklərimizi çatdırır, gələcək fəaliyyətində müvəffəqiyyətlər arzulayırıq.

"Alliance Business Centre" QSC-nin 31 dekabr 2024-cü il tarixinə BALANS HESABATI

MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT QALIQLAR		
	31.12.2024	**31.12.2023**
AKTİVLƏR		
Uzunmüddətli aktivlər		
Binalar, tikillilar va qurğular	1 398 793,44	1 504 078,97
Maşınlar va avadanlıq	21 286,53	26 608,16
Nəqliyyat vasitələri	-	-
Digər əsas vəsaitlər	-	-
Qeyri-maddi aktivlər	-	-
Cəmi	**1 420 079,97**	**1 530 687,13**
QISAMÜDDƏTLİ AKTİVLƏR		
Ehtiyatlar	**-**	**-**
1.3.1 Hazır mahsul	-	-
1.3.2 Mallar	-	-
1.3.3 Bitmamiş istehsal	-	-
1.3.4 Sair ehtiyatlar	-	-
Debitor borclar	**23 894,04**	**143 190,75**
1.4.1 Dövlət büdcəsinə (vergilər üzrə)	18 422,32	136 808,44
1.4.2 Sair debitor borclar	5 471,72	6 382,31
1.4.2.1 o cümladan xarici borclar		-
Pul vəsaitləri	**119 541,74**	**82 683,63**
Səhmlər va iştirak payları üzra maliyyə qoyuluşları	**-**	**-**
Dövlət qiymətli kağızları	**-**	**-**
Kapitallaşdırma üçün aktivlar	**-**	**-**
Gələcək dövrün xərcləri	**2 770,12**	**3 179,50**
Digər aktivlər	**154 699,03**	**154 524,62**
Cəmi	**300 904,93**	**383 578,50**
CƏMİ AKTİVLƏR	**1 720 984,90**	**1 914 265,63**
KAPİTAL		
Nizamnamə kapitalı	394 898,00	394 898,00
Hesabat dövrünün xalis mənfəəti	196 676,19	80 479,79
Bölüşdürülməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)	132 618,63	52 138,84
Emissiya galiri	-	-
Kapital ehtiyatları	-	-
CƏMİ KAPİTAL	**724 192,82**	**527 516,63**
ÖHDƏLİKLƏR		
Bank kreditlari	-	-
o cümladan xarici borclar	-	-
Alınmış avanslar	1 053,97	11 414,60
Dövlət büdcəsinə vergi öhdəlikləri	41 080,65	0,40
Törəmə (asılı) müəssisələrə kreditor borcları	-	-
Sair kreditor borcları	335,02	334,00
o cümladan xarici borclar	-	-
Gələcək dövrün gəlirləri	**-**	**-**
Digər öhdəliklər	**954 322,44**	**1 375 000,00**
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR	**996 792,08**	**1 386 749,00**
CƏMİ KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR	**1 720 984,90**	**1 914 265,63**

MƏNFƏƏT VƏ ZƏRƏR HESABATI		
	31.12.2024	**31.12.2023**
Qalıqlar	**Məbləğ, manatla**	**Məbləğ, manatla**
Əsas əməliyyat gəlirləri	609 680,03	463 536,26
Satışın maya dəyəri	204 454,88	194 260,68
Ümumi Mənfəət	**405 225,15**	**269 275,58**
Sair əməliyyat gəlirləri		**88,36**
İnzibati xərclər	26 497,92	22 641,82
Əməliyyat mənfəəti(zərəri)	378 727,23	246 633,76
Maliyyə gəlirləri		0,00
Maliyyə xərcləri		0,00
Fövqəladə gəlirlər		0,00
Fövqəladə gəlirlər		0,00
Amortizasiya ayırmaları, əsas vəsaitlərin təqdim edilməsi və ləğvi üzrə gəlirdən çıxılan xərclər	110 607,16	125 004,79
Gəlirdən çıxılan vergilər və yığımlar	14 841,96	8 939,08
Sair xərclər	7 507,63	11 734,73
Vergitutmadan əvvəl mənfəət (zərər)	**245 990,49**	**100 955,16**
Mənfəət hesabına kompensasiya edilən keçmiş illərin zərəri		
Mənfəət üzrə azadolma, güzəşt və mənfəət hesabına kompensasiya edilən keçmiş illərin zərəri çıxılmaqla vergiyə cəlb olunan mənfəət	**245 990,49**	**100 955,16**
Mənfəət vergisi	49 314,30	20 191,03
Hesabat dövründə xalis mənfəət	**196 676,19**	**80 764,13**
Mənfəətdə iştirak payı:		
Səhmdarların payı	1,25	0,51
Azlıqların payı		
Səhmdarların payına düşən bir səhmin mənfəəti:		
1(bir) səhmin əsas mənfəəti	1,00	0,41

KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HESABATI			
	Nizamnamə kapitalı	**Bölüşdürülməmiş mənfəət**	**Cəmi kapital**
01 yanvar 2023-cü il tarixə qalıq	**394 898,00**	**52 138,84**	**447 036,84**
2023-cü il üzrə xalis mənfəət		80 479,79	**80 479,79**
Mülkiyyətçilərin kapital qoyuluşları			-
Elan edilmiş dividendlər			-
Maddələr arasında köçürmələr			-
Mənfəət və ehtiyatların istifadəsi		-	-
01 yanvar 2024-cü il tarixə qalıq	**394 898,00**	**132 618,63**	**527 516,63**
2024-cü il üzrə xalis mənfəət		196 676,20	196 676,20
Mülkiyyətçilərin kapital qoyuluşları			-
Elan edilmiş dividendlər		-	-
Maddələr arasında köçürmələr			-
Mənfəət və ehtiyatların istifadəsi			-
01 yanvar 2025-ci il	**394 898,00**	**329 294,83**	**724 192,83**

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT		
	2024-cü il	**2023-cü il**
Əməliyyat fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti		
Hesabat dövründə mənfəət /zərər	245 990,49	100 955,16
Mənfəət vergisi üzrə xərclər	- 49 314,30	- 20 191,03
Qeyri-pul maddələri üzrə gəlirlər və xərclər:		
· Əsas vəsaitlərin amortizasiyası	110 607,16	125 004,79
· Qeyri-maddi aktivlərin amortizasiyası		
· Əsas vəsaitlərin satışından və xaricolmasından gəlirlər/zərərlər		
Dövriyyə kapitalında dəyişikliklər:		
· Ehtiyatlar üzrə artma/azalma	-	-
· Əməliyyat debitor borclarında artma/azalma	119 296,71	29 017,55
· Sair qısamüddətli aktivlərdə artma/azalma	174,41	- 9 498,04
· Sair maliyyə aktivləri		
· Cari vergi öhdəlikləri	41 080,25	- 0,00
· Əməliyyat kreditor borclarında artma/azalma	1,02	244,00
· Sair qısamüddətli öhdəliklərdə artma/azalma	- 420 677,56	115 000,00
Əməliyyat fəaliyyətinə aid fövqəladə pul vəsaitlərinin hərəkəti		
Əməliyyat fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti	**47 158,18**	**340 532,43**
İnvestisiya fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin hərəkəti	-	-
Əsas vəsaitlərin alınması		
Komisyon yığımları və ödənilmiş digər oxşar məbləğlər daxil olmaqla, uzunmüddətli qeyri-maliyyə aktivlərinin əldə edilməsi üçün, eləcə də uzunmüddətli qeyri-maliyyə aktivlərinə aid edilən, kapitallaşdırılmayan məsrəfləri ilə əlaqədar pul vəsaitlərinin xaricolmaları, uzunmüddətli qeyri-maliyyə aktivlərinin satışından pul vəsaitlərinin daxilolmaları		
Səhm alınması üçün pul vəsaitinin xaric olması		
İnvestisiya fəaliyyəti ilə əlaqədar pul vəsaitlərinin fövqəladə daxilolmaları və xaricolmaları	-	-
İnvestisiya fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti	**-**	**-**
Maliyyələşdirmə üzrə fəaliyyətdən pul vəsaitlərinin hərəkəti		
Səhm buraxılışı		
Kapital ehtiyatlarının dəyişməsi		
Təsisçilərin borcunun bölüşdürülməmiş mənfəət hesabına əvəzləşdirilməsi		
Mənfəətin istifadəsi		
Dividendlər və buna oxşar ödəmələr şəklində pul vəsaitlərinin xaricolmaları		
Maliyyələşdirmə üzrə fəaliyyətdən pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti		
Pul vəsaitlərinin və bank overdraftlarının xalis artması (azalması)	47 158,18	340 532,43
İlin əvvəlinə pul vəsaitləri və bank overdraftları	**82 683,63**	**105 344,33**
İl ərzində pul vəsaitlərinin və onların ekvivalentlərinin artması (azalması)	47 158,18	340 532,43
İlin sonuna pul vəsaitləri və bank overdraftları	**119 541,74**	**82 683,63**

"PEŞƏYÖNÜMLÜ TƏHSİLİN İNKİŞAFINA YARDIM" İCTİMAİ BİRLİYİ LAYİHƏ İCRASINI TAMAMLADI

Azərbaycan Respublikası "Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyi"nin verdiyi kiçik qrant hesabına "Peşəyönümlü təhsilin inkişafına yardım" İctimai Birliyi "TƏHSİLDƏ İNNOVATİV YANAŞMALARIN TƏBLİĞİ" adlı layihənin icrasını tamamladı. Layihə 3 ay davam edib. Layihənin rəhbəri bu QHT-nin sədri, dos. İlham Əhmədovdur.

Layihənin məqsədi ali məktəblərdə təhsilin təşkilinə innovativ yanaşmalar barədə dəyirmi masalar təşkil etmək idi. Bu məqsədlə 2 universitetdə - ADA Universitetində və ADPU-da müzakirələr aparılmışdı. Məqsəd beynəlxalq təcrübə əsasında universitet menecerlərini, professor-müəllim heyətini, magistrləri müasir təhsildə innovativ yanaşmalar, universitetlərin innovativ infrastruktur modelləri, təhsildə və elmdə rəqəmsal transformasiyalar haqda məlumatlandırmaq idi. Belə layihənin icrası nəticəsində milli universitetlərimizin fəaliyyəti daha səmərəli ola bilər.

Məlumdur ki, universitetlərimiz 20 ildir ki, qlobal reytinqlərdə zəif nəticələr göstərirlər. Çünki universitetlərimiz qlobal təhsil məkanında olan təcrübələrdən, innovasiyalardan az faydalanırlar, bu səbəbdən də rəqabətədavamlı deyillər.

Təcrübə gösrtərir ki, bizim universitetlərimiz təhsil və elm sahəsində nəinki real, diqqətəlayiq innovasiyalar yarada bilmir, heç digər ölkələrin universitetlərində olan innovasiyaları tətbiq etmirlər. Məsələn, 20 ildə heç bir universitetimiz Boloniya Prosesi şərtlərinə uyğunlaşa bilmədi.

Bu səbəblərdən universitetlərdə belə maarifləndirici dəyirmi masaların keçirilməsi faydalıdır.

"Peşəyönümlü təhsilin inkişafına yardım" İctimai Birliyi əvvəlki illərdə də universitetlərdə belə aktual mövzularda dəyirmi masalar keçirmişdi. Məsələn, 2024-cü ildə "Universitetlərin rəqabət qabiliyyəti" mövzusunda ADA universitetində, SDU-da, ADPU-da, UNEC-də müzakirələr təşkil edilmişdi. Bu tədbirlərdə universitetlərin əməkdaşları, təhsil ekspertləri, jurnalistlər iştirak etmişdilər. Layihə rəhbəri dos. İlham Əhmədovun məruzəsi hər dəfə tədbir iştirakçılarının böyük marağına səbəb olmuşdu.

Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında fəaliyyət göstərən müəssisələrin sayı artıb

Cənubi Qafqazın ən böyük sənaye parkı olan Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında hazırda investisiya portfeli 6 milyard manatdan çox olan 39 sahibkarlıq subyektinə rezidentlik statusu verilib ki, bunlardan da 28-i artıq fəaliyyət göstərir.

Bu barədə İqtisadi Zonaların İnkişafı Agentliyindən bildirilib.

Qeyd edilib ki, sahibkarlar tərəfindən görülən işlərə bugünədək 5,56 milyard manat investisiya yatırılıb, 6300-dən artıq daimi iş yeri yaradılıb.

2015-ci ildən 2025-ci ilin I yarımilliyi daxil olmaqla Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının rezidentləri tərəfindən ümumilikdə 14,37 milyard manatlıq məhsul satışı həyata keçirilib ki, bunun da 5,17 milyard manatlıq hissəsi ixracın payına düşür. Cari ilin I yarısında Sənaye Parkında 1,14 milyard manatlıq məhsul satışı olunub ki, bunun da 544,8 milyon manatlıq hissəsi ixrac edilib. Ötən ilin analoji dövrü ilə müqayisədə ixrac təqribən 20%-ə yaxın artıb.

Parkda istehsal edilən tikinti kimyəvilərin, polad və polimer boruların, sürtkü yağlarının, polimerlərin, karbamidin, müxtəlif çeşiddə kabellərin, şüşə lövhələrin, keramik plitələrin və s. məhsulların ixracı istiqamətində uğurlar əldə edilib. Əsasən bu növ məhsullar dünyanın 70-dən artıq ölkəsinə "Made In Azerbaijan" brendi adı altında ixrac olunub.

Qeyd edək ki, Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında sahibkarlıq fəaliyyətinin inkişafı üçün əlverişli investisiya mühiti yaradılıb. Belə ki, burada sahibkarlar dövlət vəsaiti hesabına hazır infrastrukturla təmin olunurlar. Həmçinin Parkın rezidentləri qeydiyyata alındıqları tarixdən etibarən 10 il müddətinə əmlak, torpaq, gəlir vergilərindən, həmçinin istehsal məqsədilə texnikanın, texnoloji avadanlıqların və qurğuların idxalı zamanı ƏDV-dən və gömrük rüsumlarından tam azad olunurlar. Parkın rezidentlərinə indiyədək 912 ədəd təsdiqedici sənəd verilib ki, bunun nəticəsində rezidentlər texnika və texnoloji avadanlıqların idxalı zamanı 400 milyon manatdan çox vəsaitlərinə qənaət ediblər.

Tikinti sahəsinə bir ayda 57 milyon manat biznes krediti verilib

Bu ilin iyulun 1-nə Azərbaycan banklarının tikinti sahəsinə verilmiş biznes kredit portfeli 1,543 milyard manat təşkil edib.

Trend bu barədə Mərkəzi Bankdan məlumat əldə edib.

Sözügedən sahə üzrə kredit portfeli aylıq müqayisədə 57 milyon manat (3,8%), ötən ilin eyni dövrü ilə nisbətdə isə 156 milyon manat (11,2%) artıb.

Belə ki, tikinti sahəsi üzrə banklar tərəfindən verilmiş biznes kreditlərinin məbləği 2025-ci ilin iyunun 1-nə 1,486 milyard manat, ötən ilin iyulun 1-nə isə 1,387 milyard manat təşkil edib.

Qeyd edək ki, cari ilin iyul ayının 1-nə Azərbaycanda bankların kredit portfelinin həcmi 28,472 milyard manata bərabər olub. Kredit portfelinin 15,144 milyard manatı biznes kreditləri, 8,898 milyard manatı istehlak kreditləri, 4,430 milyard manatı isə ipoteka kreditləri təşkil edib.

Sənaye sahəsi üzrə biznes kredit portfeli illik ifadədə kiçilib

Bu ilin iyulun 1-nə Azərbaycan banklarının sənaye sahəsinə verilmiş biznes kredit portfeli 2,688 milyard manat təşkil edib.

Trend bu barədə Mərkəzi Bankdan məlumat əldə edib.

Sözügedən sahə üzrə kredit portfeli aylıq müqayisədə 19,9 milyon manat (0,7%) artıb, ötən ilin eyni dövrü ilə nisbətdə isə 46 milyon manat (1,7%) azalıb.

Belə ki, sənaye sahəsi üzrə banklar tərəfindən verilmiş biznes kreditlərinin məbləği 2025-ci ilin iyunun 1-nə 2,668 miyard manat, ötən ilin iyulun 1-nə isə 2,734 milyard manat təşkil etmişdi.

Qeyd edək ki, cari ilin iyul ayının 1-nə Azərbaycanda bankların kredit portfelinin həcmi 28,472 milyard manata bərabər olub. Kredit portfelinin 15,144 milyard manatını biznes kreditləri, 8,898 milyard manatını istehlak kreditləri, 4,430 milyard manatını isə ipoteka kreditləri təşkil edib.

Beynəlxalq məhkəmədə Ermənistana qarşı 1,5 milyard dollarlıq iddia araşdırılır

Beynəlxalq Kommersiya Arbitraj Məhkəməsində Ermənistana qarşı ümumilikdə 1,5 milyard ABŞ dolları məbləğində müxtəlif məzmunlu beş iddia araşdırılır.

"Sputnik-Armenia" xəbər verir ki, bu barədə "Johovurd" qəzeti məlumat yayıb.

Bildirilib ki, iddiaçılar arasında "Walnord Finance Limited", "Amulsar Investor Ventures" LLC, "Sanitek C.a.r.l.", "Sari Haddad & Elias Doumet" и "Air Arabia" kimi böyük şirkətlər də var.

"Bakcell"in dəstəyi ilə "YAŞAT" yay məktəbi Londonda

İnnovasiya və sürət lideri "Bakcell"in dəstəyi və "YAŞAT" Fondunun təşkilatçılığı ilə Londonda üçüncü "YAŞAT" yay məktəbi başlayıb. Yay məktəbində ölkə üzrə 9-cu sinif buraxılış imtahanlarında yüksək nəticə göstərmiş 10 şəhid övladı iştirak edir.

Proqramın əsas məqsədi şəhid övladlarının dünyagörüşünü genişləndirmək, dil biliklərini artırmaq, fərdi bacarıqlarını inkişaf etdirmək və beynəlxalq mühitdə aktiv iştiraklarına imkan yaratmaq, eləcə də asudə vaxtlarının səmərəli təşkilinə dəstək göstərməkdir.

İyulun 20-dən avqustun 3-dək davam edəcək "YAŞAT" yay məktəbi London Universitet Kollecində təşkil olunub. Proqram müddətində iştirakçılar hər gün 3 saatlıq intensiv ingilis dili dərslərində iştirak edir, şəhər ekskursiyaları, tarixi abidələrə və muzeylərə maraqlı səfərlərlə zəngin bir təcrübə yaşayırlar. "Bakcell" bu təşəbbüslə cəmiyyətin davamlı inkişafına töhfə verən korporativ sosial məsuliyyət (KSM) və dayanıqlılıq strategiyasını uğurla davam etdirir. Gənclərin dəyişən dünyada innovativ düşüncə tərzinin formalaşmasına və fərdi inkişafına yönəlmiş sosial layihələrə dəstək şirkətin əsas prioritetlərindəndir.

"NEQSOL Holding"in tərkibinə daxil olan "Bakcell" "YAŞAT" Fondu ilə birgə şəhidlərin ailə üzvlərinə və müharibə ilə əlaqədar əlilliyi olan şəxslərə sosial dəstək layihələrini davamlı olaraq həyata keçirir. Bu əməkdaşlıq "NEQSOL Holding" və "YAŞAT" Fondu arasında imzalanan Anlaşma Memorandumu çərçivəsində həyata keçirilir.

Trampın gömrük rüsumlarının qlobal iqtisadiyyata mümkün zərəri hesablanıb

"Bloomberg Economics" hesab edir ki, 2027-ci ilə qədər qlobal iqtisadiyyat ABŞ prezidenti Donald Trampın gömrük tarifləri səbəbindən 2 trilyon dollar itirə bilər. Lakin uzunmüddətli perspektivdə zərərin bir hissəsi istehsal zəncirlərinin yenidən qurulması ilə kompensasiya ediləcəkdir.

"Bloomberg Economics" hesab edir ki, 2027-ci ilə qədər qlobal iqtisadiyyat ABŞ prezidenti Donald Trampın tarifləri (gömrük rüsumları və ya gömrük vergiləri) tətbiq etməsi səbəbindən 2 trilyon dollar itirə bilər.

Bloomberg yazır ki, ABŞ-də tariflərin səviyyəsi hazırda 1930-cu illərdən bəri ən yüksək səviyyədədir və Trampın prezidentliyinin əvvəlindən təxminən altı dəfə çoxdur. Agentliyin iqtisadçıları ABŞ-nin orta tarifini keçən ilki 2,5% ilə müqayisədə 13,5% səviyyəsində qiymətləndirirlər. Avropa Birliyi ilə tarif sazişi bağlandıqdan sonra bu rəqəm 16%-ə yüksələcək.

Aprelin əvvəlində ABŞ Prezidenti Donald Tramp dünyanın onlarla ölkəsi üçün gömrük tarifləri elan etdi. Lakin vergilər dərhal tətbiq edilmədi və danışıqlar üçün vaxt verildi - son müddət avqustun 1-də başa çatır. Bəzi ölkələr tarif razılaşmalarına nail ola biliblər. İyulun 27-də Avropa İttifaqı ilə razılaşma elan edilib. Avropa məhsulları üçün 30% əvəzinə 15% baza tarifi nəzərdə tutulur, Avropa isə ABŞ-a 600 milyard dollar investisiya qoymalı və onlardan 750 milyard dollar enerji almalıdır. Avropa Komissiyasının sədri Ursula fon der Leyen 15%-lik tarifi əldə edilə biləcək "ən yaxşı" variant adlandırıb.

Almaniyanın Kiel İnstitutunun iqtisadçıları ölkədə istehsalın azalmasının 15%-ə çata biləcəyini hesablayıblar. İqtisadçılar qeyd ediblər ki, bütövlükdə Avropa İttifaqında bu rəqəm 11%-ə çata bilər.

Avropa İttifaqında ən çox miqrant həyatı yaşayan rumınlardır

Hazırda Avropa İttifaqına üzv ölkələrdə 3,1 milyondan çox rumın vətəndaşı yaşayır ki, bu da ölkə əhalisinin 16,28 faizini təşkil edir. Bu göstəriciyə görə Rumıniya Aİ-də birinci yeri tutur.

Trend xəbər verir ki, statistikaya əsasən, siyahının ikinci pilləsində 570 mindən çox vətəndaşı digər Aİ ölkələrində yaşayan Xorvatiya (14,9 faiz) qərarlaşıb. İlk üçlüyü isə 753 min vətəndaşı (11,68 faiz) xaricdə olan Bolqarıstan tamamlayır.

Qeyd edilir ki, Aİ-də daxili miqrantların ən az olduğu ölkələr Malta (0,92 faiz), Fransa (0,91 faiz) və Almaniyadır (0,9 faiz).

Məlumatda vurğulanır ki, Rumıniya diasporu ölkə əhalisinin əhəmiyyətli hissəsini təşkil edir və iqtisadi, siyasi proseslərə mühüm təsir göstərir. 2025-ci ilin fevralına olan məlumatlara əsasən, ümumilikdə 5,7 milyon rumın ölkə hüdudlarından kənarda yaşayır. Onların əsas hissəsi İtaliyada (1,1 milyon), İspaniyada (1 milyon), Böyük Britaniyada (1 milyonadək), Almaniyada (800 min) və ABŞ-da (460 min) məskunlaşıb.

BMT-dən Qəzzadakı aclıq böhranı ilə bağlı açıqlama

Qəzzaya sızan yardımlar selə çevrilməlidir.

Bunu BMT-nin Baş katibi Antonio Quterreş deyib. O, bildirib ki, Qəzza hazırda aclığın astanasındadır.

Qəzzada fələstinlilərin misli görünməmiş bir humanitar fəlakət yaşadığını qeyd edən Quterreş bunun xəbərdarlıq yox, bütün dünyanın gözü qarşısında baş verən bir reallıq olduğunu vurğulayıb:

"Qəzzaya sızan yardım indi sel kimi axmalıdır. Qida, su, dərman və yanacaq Qəzzaya fasiləsiz və maneəsiz çatmalıdır. Bu, bizim ümumi insanlığımızın sınağıdır və uğursuzluğa düçar ola bilmərik".

Səudiyyə Ərəbistanı Suriyanı elektrik enerjisi ilə təmin edəcək

Səudiyyə Ərəbistanı və Suriya energetika sahəsində əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu imzalayıblar. Trend xəbər verir ki, bu barədə Səudiyyə Ərəbistanının Energetika Nazirliyi məlumat yayıb.

Məlumata görə, sənəd Səudiyyə Ərəbistanının energetika naziri şahzadə Əbdüləziz bin Səlmanın Ər-Riyadda Suriyanın energetika naziri Məhəmməd əl-Bəşir ilə görüşündən sonra imzalanıb.

Razılaşma neft və qaz, elektrik enerjisi, neft-kimya sənayesi, bərpa olunan enerji mənbələri, enerji səmərəliliyi və telekommunikasiya kimi sahələri əhatə edir. Tərəflər həmçinin, enerji layihələrinin tənzimlənməsi və həyata keçirilməsi sahəsində təcrübə mübadiləsi və investisiya imkanlarını müzakirə ediblər.

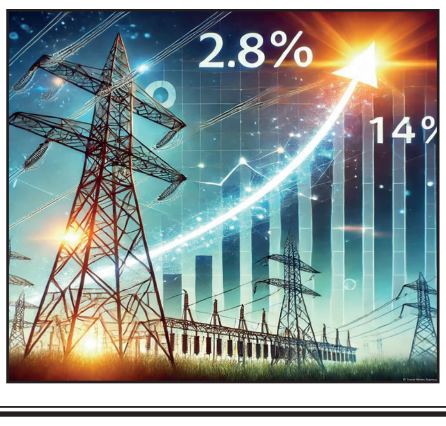

Hacı Xanhüseyn Hüseynağa oğlu Kazımlı

Hacı Xanhüseyn Hüseynağa oğlu Kazımlı 1942-ci ildə İmişli rayonunun Ağaməmmədli kəndində anadan olmuş və 1960-cı ildə həmin kənddəki orta məktəbi əla qiymətlərlə bitirmişdir. Bir neçə il kənddə əmək fəaliyyəti ilə məşğul olduqdan sonra 1962-ci ildə Azərbaycan Dövlət Universitetinin İqtisad fakültəsinə daxil olmuşdur.

Həmin fakültənin bazasında 1966-cı ildə Azərbaycan Xalq Təsərrüfatı İnstitutunun yaranması ilə əlaqədar 1967-ci ildə bu institutu bitirmiş, təyinat zamanı təhsil əlaçısı kimi institutda saxlanılaraq aspiranturaya qəbul edilmişdir. Həm tələbəlik illərində, həm aspirantura dövründə, həm də sonrakı bütün pedaqoji fəaliyyəti dövründə özünün fəallığı ilə həmkarlarından fərqlənmişdir. Yəni, hələ institutun III, IV kurslarında oxuyarkən tələbə elmi cəmiyyətinin sədri, institut komsomol komitəsinin katibi, tələbə həmkarlar təşkilatının sədri vəzifələrində çalışmışdır.

1967-1994-cü illərdə fakültə partiya təşkilatının katibi, institut partiya komitəsi sədrinin müavini, institut həmkarlar komitəsinin sədri, kafedra müdiri, prorektor və digər vəzifələrdə çalışmışdır. 1971-ci ildə dissertasiya işini Moskva şəhərində müvəffəqiyyətlə müdafiə edərək iqtisad elmləri namizədi, 1989-cu ildə isə Tbilisi şəhərində iqtisad elmləri doktoru alimlik dərəcəsi almışdır.

İqtisad elmləri doktoru, professor Xanhüseyn Kazımlı 1991-ci ildə Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetində "Qiymət" kafedrasına rəhbərlik etməklə həm də sonralar iki vəzifəni eyni vaxtda apararaq bu institutun prorektoru vəzifəsində işləmişdir. 1994-cü ildən 1998-ci ilə qədər iqtisadiyyat Nazirliyi nəzdində Baş qiymətlər idarəsinin rəisi və 12 mart 1998-ci ildən 30 may 1999-cu ilə qədər Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin İqtisadi qanunvericilik şöbəsinin müdiri vəzifəsində çalışmışdır. **1999-cu ildə Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatı seçilmişdir. I, II, III, IV, V çağırış Milli Məclisin deputatı olmuşdur.** Azərbaycan Sosial Rifah Partiyasının 1994-cü ildə təsis qurultayı keçirilmiş və Xanhüseyn Kazımlı partiyanın sədri seçilmişdir. **2002-ci ildə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanına əsasən "Şöhrət" ordeni ilə təltif edilmişdir.**

Respublikada iqtisadçı kadrların, eləcə də maliyyə, vergi, və qiymət məsələləri ilə məşğul olan mütəxəssislərin hazırlanmasında xüsusi xidmətləri vardır. Beynəlxalq Qiymətləndiricilər Cəmiyyətinin üzvü idi. Elmi yaradıcılığı da məhsuldar olmuş, 55-dən çox monoqrafiya və dərslik, 7 tədqiqat əsəri və 350-dən artıq elmi-publisistik məqalənin müəllifi kimi Azərbaycan iqtisadiyyat elminə dəyərli töhfələr vermişdir. Əsərlərinin bir qismi respublikamızın hüdudlarından kənarda nəşr edilmişdir.

Tanınmış alim, təcrübəli pedaqoq, ictimai-siyasi xadim, iqtisad elmləri doktoru, professor Xanhüseyn Kazımlı xalqımızın milli birliyinin daim təmin edilməsi, əzəli mənəviyyatının müqəddəsliyi uğrunda danılmaz xidmətlər göstərən əsl Azərbaycan ziyalılarından biri idi.

Xanhüseyn müəllimin əziz xatirəsi onu tanıyanların qəlbində daim yaşayacaq.

Allah rəhmət eləsin!

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN

Akademik Ziyad Səmədzadə Milli Məclisin sabiq deputatı, "Şöhrət" ordenli
XANHÜSEYN KAZIMLININ
vəfatından kədərləndiyini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznlə başsağlığı verir.

Akademik Ziyad Səmədzadə professor Elçin Xəlilova oğlu
ANARIN
vaxtsız vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznlə başsağlığı verir.

AMEA-nın müxbir üzvü, professor Qorxmaz İmanov
Milli Məclisin sabiq deputatı, "Şöhrət" ordenli
XANHÜSEYN KAZIMLININ
vəfatından kədərləndiyini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznlə başsağlığı verir.

Professor Eldar Quliyev Milli Məclisin sabiq deputatı, "Şöhrət" ordenli
XANHÜSEYN KAZIMLININ
vəfatından kədərləndiyini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznlə başsağlığı verir.

Professor Vahid Novruzov Milli Məclisin sabiq deputatı, "Şöhrət" ordenli
XANHÜSEYN KAZIMLININ
vəfatından kədərləndiyini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznlə başsağlığı verir.

Professor Bəyalı Ataşov Milli Məclisin sabiq deputatı, "Şöhrət" ordenli
XANHÜSEYN KAZIMLININ
vəfatından kədərləndiyini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznlə başsağlığı verir.

Professor Fuad Hacızadə və professor Elşən Hacızadə
Milli Məclisin sabiq deputatı, "Şöhrət" ordenli
XANHÜSEYN KAZIMLININ
vəfatından kədərləndiklərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznlə başsağlığı verirlər.

Professor Elşən Hacızadə və professor Fuad Hacızadə professor Elçin Xəlilova oğlu
ANARIN
vaxtsız vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznlə başsağlığı verirlər.

"İqtisadiyyat" qəzetinin Baş redaktoru Aytən Səmədzadə
Milli Məclisin sabiq deputatı, "Şöhrət" ordenli
XANHÜSEYN KAZIMLININ
vəfatından kədərləndiyini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznlə başsağlığı verir.

Elşad Səmədzadə Milli Məclisin sabiq deputatı, "Şöhrət" ordenli
XANHÜSEYN KAZIMLININ
vəfatından kədərləndiyini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznlə başsağlığı verir.

Azərbaycan İqtisadçılar İttifaqı və "İqtisadiyyat" qəzetinin kollektivi
Milli Məclisin sabiq deputatı, "Şöhrət" ordenli
XANHÜSEYN KAZIMLININ
vəfatından kədərləndiklərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznlə başsağlığı verirlər.

Təsisçi:
Akademik Ziyad SƏMƏDZADƏ
Baş redaktor:
Aytən SƏMƏDZADƏ

ELMİ-REDAKSİYA ŞURASI:
Ziyad Səmədzadə, Aytən Səmədzadə, Elşən Hacızadə, Ədalət Muradov, Bəyalı Ataşov, Vahid Novruzov, Rəsul Balayev, Süleyman Qasımov, Zahid Məmmədov, Elşad Səmədzadə, Məhiş Əhmədov, Aydın Hüseynov, Abbas Əliyev

www.iqtisadiyyat.com

Redaksiyanın ünvanı:
Əliyar Əliyev küçəsi, 7
Redaksiya: +99412 566 09 60
Faks: +99412 514 14 27
Mühasibatlıq:
+99412 566 63 08

Dərc olunan materiallardakı fikirlər Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə uyğun gəlməlidir. "İQTİSADİYYAT" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılmış və səhifələnmiş, "Azərmedia" MMC mətbəəsində çap edilmişdir. Lisenziya: 022201; İndeks: 0355; Tiraj: 1500